

Apstiprināts ar
Izložu un azartspēļu uzraudzības
inspekcijas priekšnieces
2019.gada 26.aprīļa
Rīkojumu Nr.6

**IZLOŽU UN AZARTSPĒĻU
UZRAUDZĪBAS INSPEKCIJA**

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2018

Rīga

SATURS

	Priekšvārds	3
1.	Pamatinformācija	6
1.1.	Inspekcijas juridiskais statuss	6
1.2.	Inspekcijas pamatfunkcijas un atbildības jomas	6
1.3.	Inspekcijas darbības mērķi un virzieni	7
1.4.	Pārskata gada galvenie uzdevumi un faktiskā rīcība to izpildei	9
2.	Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	12
2.1.	Darba plānā iekļautās prioritātes un informācija par to īstenošanu	13
2.2.	Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	15
2.3.	Informācija par sniegtajiem pakalpojumiem	23
2.4.	Iekšējā audita pasākumi un ieteikumi	25
3.	Informācija par inspekcijas personālu	25
4.	Komunikācija ar sabiedrību	26
5.	Izložu un azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju nozares darbības rezultāti	28
6.	Galvenie mērķi un uzdevumi 2019.gadā	34

Priekšvārds

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas (turpmāk tekstā – inspekcijas) darbības mērķi tieši izriet no valsts ilgtermiņa politikas pamatprincipiem izložu un azartspēļu tirgū – veicināt uz ilgtermiņa attīstību orientētu stabilu un prognozējamu azartspēļu un izložu nozares darbību, nodrošinot godīgu azartspēļu un izložu organizēšanu un sabiedrības un spēlētāju interešu aizsardzību.

Pēc kapitālsabiedrību operatīvās informācijas, 2018.gadā izložu un azartspēļu nozares neto ieņēmumi sasniedz 318,509 milj.euro, kas ir par 33,191 milj.euro jeb 11,6% vairāk nekā 2017.gadā. Tajā skaitā, neto ieņēmumi no azartspēlēm sasniedz 277,701 milj.euro, kas ir par 11,7% vairāk nekā 2017.gadā, bet izložu apgrozījums sasniedzis 40,808 milj.euro, kas par 11,2% pārsniedz 2017.gada apgrozījumu.

2018.gadā notikušas vairākas izmaiņas tirgus dalībnieku sastāvā un, ievērojot 2017.gada novembrī Saeimā apstiprinātos grozījumus Azartspēļu un izložu likumā, par šī likuma un inspekcijas uzraudzības subjektiem kļuvuši arī azartspēļu pakalpojumu sniedzēji – komersanti, kas Latvijas teritorijā rada, uztur vai sniedz azartspēļu organizēšanai nepieciešamo saturu, uztur vai nodrošina piekļuvi vai raida tiešsaistē. 2018.gadā azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licenci saņēmušas 4 kapitālsabiedrības, kopumā valsts nodevas veidā valsts budžetā ieskaitot 1,04 milj.euro. 2018.gada maijā azartspēļu organizēšanas licenci saņēma SIA “LVBet”, kas plāno piedāvāt gan klasiskās azartspēles, gan interaktīvās azartspēles. Gada vidū darbību uzsākusi arī Ālandu salās bāzētā azartspēļu sabiedrība SIA PAF Latvia, kas piedāvā interaktīvās azartspēles, kā arī licenci saņēmusi un interaktīvo azartspēļu pakalpojumus uzsākusi piedāvāt jau zināmās preču zīmes “Klondaika” īpašniece SIA “Furors”.

Kopumā ekspluatēto azartspēļu automātu skaits 2018.gada decembrī ir 8650 jeb par 104 vairāk nekā gadu iepriekš, bet spēļu zāles uz 2018.gada decembrī ir 311 jeb par 3 vairāk nekā gadu iepriekš. 2018.gada beigās Latvijā darbojas 5 kazino, 66 totalizatora likmju pieņemšanas vietas, bet loterijas biļetes tiek izplatītas 870 tirdzniecības vietās.

Kopējie azartspēļu un izložu nodokļu un nodevu ieņēmumi valsts budžetā sastāda 39,066 milj.euro, ieņēmumu plāns valsts budžetā izpildīts par 102,9%. Salīdzinot ar 2017.gadu, azartspēļu un izložu nodokļu un nodevu ieņēmumi valsts budžetā pieauguši par 8,012 milj.euro jeb 25,8%. Pašvaldību budžetos ieskaitīts 9,523 milj.euro, kas, salīdzinot ar 2017.gadu, ir par 1,244 milj.euro jeb 15,0% vairāk. Pārējie nozares uzņēmumu aprēķinātie nodokļu maksājumi valsts budžetā sastāda 41,679 milj.euro.

2018.gadā Inspekcija izsniegusi 645 preču un pakalpojumu loteriju atļaujas, no tām 77,2% izsniegtas paātrinātā kārtībā. Ievērojot faktu, ka kopš 2017.gada noteiktas atšķirīgas prasības preses izdevumu loteriju organizēšanai, samazinājies kopējais preses izdevumu loterijām izsniegto atļauju skaits, jo vienā ceturksnī organizētās loterijas tiek apkopotas vienā iesniegumā ar vienu atļauju. Tas nozīmē, ka izskatāmo dokumentu skaits nesamazinās, bet samazinās izsniegto atļauju skaits. Piemēram, 2017.gadā tika izsniegtas 198 preses izdevumu loteriju atļaujas, bet 2018.gadā 168 atļaujas. Tas ietekmē arī kopējo preču un pakalpojumu loteriju organizēšanai izsniegto atļauju skaitu, kas, salīdzinājumā ar 2017.gadu samazinājies par 30 atļaujām jeb 95,5% no iepriekšējā gada rādītāja. Kopējais loterijās piedāvātais laimestu fonds sastāda 1,598 milj.euro, bet ar valsts nodevu apliekamais laimestu fonds ir 1,488 milj.euro, valsts budžetā ieskaitīti 0,404 milj.euro, kas par 4875 euro jeb 1,2% pārsniedz 2017.gada ieņēmumus valsts budžetā.

Inspekcijas amatpersonas regulāri veic pārbaudes izložu, azartspēļu un preču loteriju organizēšanas vietās. 2018.gadā veiktas 715 azartspēļu un izložu vietu pārbaudes, tajā skaitā, 20 azartspēļu vietās, izmantojot speciālās tehniskās ierīces; inspektori veikuši 304 preču un pakalpojumu loteriju pārbaudes un piedalījušies preču un pakalpojumu loteriju izlozēs.

Būtisku darba apjoma pieaugumu veicina fakts, ka inspekcija un tās uzraudzībā esošie komersanti ir Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk - NILLTFL) subjekti, uz kuriem attiecas *Moneyval* efektivitātes un tehniskās atbilstības novērtējuma procesā konstatēto trūkumu novēršana un novērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešana Pasākumu plānā noteiktajā apmērā un termiņos. 2018.gadā inspekcijas amatpersonas bija iesaistītas darba grupās Pasākumu plāna izstrādei, apmācību kursus, kā arī veica nozīmīgu ieguldījumu uzraugāmās nozares komersantu apmācībai, normatīvo vadlīniju izstrādei un ziņojumu sniegšanā.

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija strādā no 1998.gada 1.janvāra. Inspekcijā uz 2018.gada 1.janvāri bija nodarbināti 19 strādājošie. Inspekcijas struktūrā ir 2 departamenti: Kontroles departaments ar 2 nodaļām un Juridiskais departaments ar Licencēšanas nodaļu un Finanšu analīzes un uzskaites nodaļu. Kopumā uz 2018.gada 31.decembri personāla sarakstā iekļautas 19 amata vietas, faktiski nodarbināti 18 darbinieki. 2018.gadā 2 darbinieki izbeiguši darba attiecības Inspekcijā, izsludināts konkurss un konkursa rezultātā darba attiecības uzsācis viens jauns darbinieks Kontroles departamenta 1.nodaļā. Lai racionāli izmantotu darbaspēka resursus un akcentētu prioritātes, veikta darbinieku pārcelšana amatos, tajā skaitā, no Kontroles departamenta uz Licencēšanas nodaļu.

Likumā noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai inspekcijai 2018. gadā resursi izdevumu segšanai sastādīja 786 257 euro, t.sk. budžeta dotācija 775 047 euro un plānotie ieņēmumi no sniegtā maksas pakalpojuma par azartspēļu iekārtu identifikācijas numuru izsniegšanu (turpmāk - maksas pakalpojums) 11 210 euro. Resursu izlietojums sastāda: uzturēšanas izdevumiem 673 733,93 euro un kapitālieguldījumiem 81 177,38 euro jeb kopumā 95,75% no plānotajiem izdevumiem. Finanšu atlikums sastāda 33 483,86 euro, ko veido neapgūtais finanšu atlikums no dotācijas 26 713,02 euro un plānotā maksas pakalpojuma ieņēmumu neizpilde 6 770,84 euro. Faktiskie ieņēmumi par maksas pakalpojumu iekasēti 4 439,16 euro apmērā, kas ir 40 % no plānotā. Neizpilde skaidrojama ar zemo aktivitāti jaunu azartspēļu iekārtu reģistrēšanā.

2017.gada neizlietotais atlikums no maksas pakalpojuma ieņēmumiem 2 138,17 euro apmērā novirzīts atbilstoši plānotajam izlietošanas mērķim, t.i. darbinieku atlīdzības mainīgās daļas nodrošināšanai atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma normām.

2018.gadam un vidējam termiņam Inspekcijas darbības prioritātes bija šādas:

- 1) Sagatavošanās azartspēļu automātu pieslēgšanai vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai:
  - a) Normatīvo aktu grozījumu izstrāde
  - b) Nodrošinātas tehniskās iespējas un izstrādāta kārtība, kādā Inspekcijā tiks veikta uzraudzība, izmantojot pieslēgšanos sistēmai;
  - c) Darbinieku apmācība.

- 2) Normatīvo aktu izstrāde, lai nodrošinātu tiesisko regulējumu interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu sistēmas drošības pasākumiem un atkarīgo spēlētāju reģistrācijas prasībām.
- 3) Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību un normu skaidrošana un piemērošanas kontrole azartspēļu un izložu organizēšanā.
- 4) Izveidota tiešsaistes sistēma no azartspēlēm atkarīgo personu piekļuves ierobežošanai azartspēļu organizēšanas vietās.
- 5) Dalība politikas plānošanas dokumenta izstrādē, vērtējums par problēmjautājumiem.
- 6) Jaunu tirgus dalībnieku – azartspēļu pakalpojumu sniedzēju – licencēšanas un kontroles uzsākšana.

Šis 2018.gada publiskais pārskats sagatavots, pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 5.maija noteikumiem Nr.413 “Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem” un tajā atspoguļota Inspekcijas finansiāli saimnieciskā darbība pagājušā gada laikā, kā arī apkopoti galvenie finansiāli ekonomiskie rādītāji, kas 2018.gadā raksturo izložu un azartspēļu nozari.

Signe Birne,

Izložu un azartspēļu uzraudzības
inspekcijas priekšniece

1. Pamatinformācija

1.1. Inspekcijas juridiskais statuss

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija ir Finanšu ministrijas pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde. Inspekcija sāka darbu 1998.gada 1.janvārī saskaņā ar Ministru kabineta 1997.gada 2.decembra noteikumiem Nr.392 „Finanšu ministrijas Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas nolikums”. Pašlaik tā darbojas saskaņā ar Azartspēļu un izložu likumu un pamatojoties uz 2004.gada 25.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.176 „Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas nolikums”.

Inspekcija īsteno valsts politiku azartspēļu un izložu organizēšanas jomā, uzraugot organizēšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

1.2. Iestādes pamatfunkcijas un atbildības joma

Azartspēļu un izložu nozares uzraudzības iestādes **darbības mērķis ir** – valsts pārvaldes funkciju īstenošana izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas uzraudzībā, lai nodrošinātu minēto jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi.

Saskaņā ar Azartspēļu un izložu likumu, Preču un pakalpojumu loteriju likumu un Inspekcijas Nolikumu (Ministru kabineta 2004.gada 25.marta Noteikumi Nr.176), Inspekcijai ir šādas **pamatfunkcijas**:

- azartspēļu un izložu organizēšanas licences, spēļu vietas licences izsniegšana, atteikšana, pārreģistrēšana vai anulēšana;
- azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licences izsniegšana vai pārreģistrācija;
- azartspēļu automātu un iekārtu reģistrēšana, identifikācijas numuru piešķiršana;
- azartspēļu automātu spēles programmu reģistrēšana;
- izložu un azartspēļu, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas un norises uzraudzības nodrošināšana;
- azartspēļu pakalpojumu sniedzēju darbības uzraudzība un kontrole;
- spēļu norises vietu darbības pārbaudes, azartspēļu automātu, azartspēļu automātu spēles programmu atbilstības pārbaude, piedalīšanās kazino inkasācijas procesā;
- atļauju izsniegšana preču un pakalpojumu loteriju organizēšanai vai atteikums izsniegt atļauju, piedalīšanās preču un pakalpojumu loteriju izlozēs;
- maksas pakalpojumu sniegšana – azartspēļu automāta vai iekārtas identifikācijas numura izsniegšana;
- izložu un azartspēļu, preču un pakalpojumu loteriju organizētāju saimnieciski finansiālās darbības un statistikas rādītāju uzskaitē;
- uzņēmuma, tā struktūrvienības vai iekārtas darbības apturēšana līdz atklātā pārkāpuma novēršanai;
- administratīvā soda piemērošana pārkāpumu gadījumos;
- lēmumu pieņemšana par nelicencētu azartspēļu organizēšanas vietņu piekļuves bloķēšanu;
- priekšlikumu izstrāde par nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos.

1.3. Iestādes darbības mērķi un virzieni

Inspekcijas darbības virsmērķis, atbilstoši Finanšu ministrijas darbības stratēģijā 2017.-2019.gadam iekļautajam azartspēļu un izložu organizēšanas politikas vadības virziena mērķim, - “Godīga azartspēļu un izložu organizēšanas un spēlēšanas politika, nodrošinot sabiedrības un spēlētāja interešu aizsardzību”.

Azartspēļu un izložu nozares uzraudzības **galvenie mērķi** – uzraudzīt un kontrolēt izložu un azartspēļu, azartspēļu pakalpojumu sniegšanas, preču un pakalpojumu loteriju organizēšanu tā, lai iespējamās kaitīgās sekas minimizētu un samazinātu iespējamos riskus:

- Nodrošināt, ka piedāvātās azartspēles un izlozes ir godīgas un drošas;
- Nodrošināt spēlētāju tiesību aizsardzību;
- Veicināt patērētāju aizsardzību pret azartspēļu atkarības veidošanos;
- Nepieļaut nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, citus finanšu noziegumus, sporta spēļu rezultātu sarunāšanu un patērētāju krāpšanu.

Inspekciju vada Inspekcijas priekšniece, kurai tieši pakļauti priekšnieka vietnieks, priekšnieka palīgs un Juridiskais departaments. Juridiskā departamenta sastāvā ir Licencēšanas nodaļa un Finanšu analīzes un uzskaites nodaļa. Kontroles departaments pakļauts priekšnieces vietniekam. Kontroles departaments sadalīts 2 nodaļās – attiecīgi 1.nodaļa specializējas “klasisko” azartspēļu un izložu uzraudzībā, bet 2.nodaļa – interaktīvo azartspēļu un izložu uzraudzībā.

Lai īstenotu Inspekcijas Stratēģijā (2017. – 2019.gadam) izvirzītos mērķus, noteiktos uzdevumus un, ievērojot Inspekcijai deleģētās funkcijas, Inspekcijas darbs tiek organizēts četros **galvenajos darbības virzienos**:

- Kapitālsabiedrību licencēšana, uzraudzība un darbības analīze.
- Azartspēļu un izložu organizētāju, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizētāju darbības kontrole.
- Priekšlikumu sagatavošana un iesniegšana Finanšu ministrijai normatīvo aktu papildināšanai.
- Inspekcijas administratīvās darbības pilnveidošana.

1.3.1. Kapitālsabiedrību licencēšana, uzraudzība un darbības analīze

Pirmais darbības virziens ietver vairākas funkcijas un attiecīgu amatpersonu rīcību:

- potenciālo tirgus dalībnieku izvērtēšana pirms darbības uzsākšanas,
- licences pieprasītāja plānoto darbību izvērtējums,
- piedāvāto azartspēļu, izložu un preču un pakalpojumu loteriju noteikumu izvērtējums,
- azartspēļu iekārtu dokumentāls tehniskās atbilstības novērtējums,
- spēļu vietas atbilstības izvērtējums,
- azartspēļu pakalpojumu sniedzēja darbības izvērtējums;
- azartspēļu vietu un iekārtu uzskaitē, to reģistru uzturēšana,
- tirgus dalībnieku finansiālās darbības rezultātu izvērtējums, analīze, apkopojums,
- kopējā nozares apgrozījuma un ieņēmumu ietekme uz tautsaimniecību,

- prognozes ieņēmumiem valsts un pašvaldību budžetos nākošos plānošanas periodos.

1.3.2. Azartspēļu un izložu organizētāju, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizētāju kontrole

Otrais darbības virziens ietver vairākas funkcijas un attiecīgu amatpersonu rīcību:

- pārbaūžu veikšana azartspēļu un izložu, azartspēļu pakalpojumu sniegšanas vietās, preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas vietās un birojos, administratīvās lietvedības uzsākšana pārkāpumu gadījumos;
- azartspēļu automātu un spēles programmu tehniskās atbilstības pārbaudes veikšana normatīvo aktu prasībām un testēšanas laboratorijas rādījumiem, izmantojot tehniskos līdzekļus;
- interneta azartspēļu un izložu vietņu, un preču un pakalpojumu loteriju piedāvājumu monitorings;
- lēmumu pieņemšana par nelicencēto interneta azartspēļu vietņu pieejas bloķēšanu;
- sektorālā risku novērtējuma sagatavošana noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā, iekšējās kontroles sistēmas izveide un tās īstenošanas kontroles pasākumu veikšana minētajā jomā, vadlīniju izstrāde nozares kapitālsabiedrību darbības pilnveidošanai;
- totalizatoru kapitālsabiedrību darbības uzraudzība, ievērojot spēļu rezultātu manipulāciju riskus, informācijas apmaiņa ar tiesībsargājošām iestādēm un sporta organizācijām;
- sadarbība ar citām kontroles un uzraudzības iestādēm;
- klientu sūdzību izskatīšana;
- konsultāciju sniegšana tiesībsardzības iestādēm.

1.3.3. Priekšlikumu sagatavošana un iesniegšana Finanšu ministrijai normatīvo aktu papildināšanai

Trešais darbības virziens ietver vairākas funkcijas un attiecīgu amatpersonu rīcību:

- esošās azartspēļu un izložu organizēšanas likumdošanas vides izvērtēšana un nepilnību konstatēšana normatīvajos aktos;
- tehnoloģiju attīstības ietekme uz uzraugāmās nozares darbību un radušos risku izvērtējums;
- citu ES dalībvalstu normatīvo aktu izmaiņas un to ietekmes novērtējums;
- dalība EK izveidotajā Ekspertu darba grupā tiešsaistes azartspēļu regulējuma pilnveidošanas jautājumos un attiecīgo priekšlikumu ierosināšana Latvijas normatīvajos aktos;
- tirgus izpēte – jaunu spēļu veidu rašanās un jaunu tehnoloģiju veidu izmantošana azartspēļu organizēšanā;
- dalība FM izveidotajā darba grupā Azartspēļu un izložu jomas pamatnostādņu izstrādē;
- priekšlikumu sagatavošana nepieciešamiem normatīvo aktu grozījumiem.

1.3.4. Inspekcijas administratīvās darbības pilnveidošana

Ceturtais darbības virziens ietver šādas funkcijas:

- iestādes administratīvi saimnieciskās darbības nodrošināšana, veicinot efektīvu un lietderīgu finanšu resursu izlietojumu;
- nodarbināto profesionalitātes celšana, nepieciešamo apmācību nodrošināšana;
- klientorientētas apkalpošanas nodrošināšana, aktīvas komunikācijas veidošana, iesaiste EM iniciētajā kustībā “Konsultē vispirms!”;
- inspekcijas IKT sistēmas pastāvīga pilnveidošana un elektroniskās dokumentu aprites veicināšana;
- sadarbības veicināšana ar radniecīgām ES valstu azartspēļu uzraudzības iestādēm un citām uzraudzības institūcijām Latvijā.

Inspekciju finansē no valsts pamatbudžeta Finanšu ministrijas budžeta programmas „Uzraudzība un kontrole” apakšprogrammas 39.02.00 „Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība” ietvaros.

1.4. Pārskata gada galvenie uzdevumi un faktiskā rīcība to izpildei

2018.gadā galvenie plānotie uzdevumi un to izpilde.

- 1) *Sagatavošanās azartspēļu automātu pieslēgšanai vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai:*
  - d) *Normatīvo aktu grozījumu izstrāde*
  - e) *Nodrošinātas tehniskās iespējas un izstrādāta kārtība, kādā Inspekcijā tiks veikta uzraudzība, izmantojot pieslēgšanos sistēmai;*
  - f) *Darbinieku apmācība.*

Lai nodrošinātu tiesisko regulējumu azartspēļu automātu pieslēgšanu vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai un tās darbības uzsākšanu ar 2019.gada 1.janvāri, Inspekcija izstrādājusi priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos, kas iesniegti Finanšu ministrijā. Ministru kabinets 2018.gada 11.decembrī ar noteikumiem Nr.776 apstiprinājis grozījumus Ministru kabineta 19.12.2006 noteikumos Nr.1043 “Azartspēļu un izložu organizācijas vienotā grāmatvedības uzskaites kārtība”.

Inspekcijā veikti atbalsta pasākumi IKT sistēmas pilnveidošanai, izveidots tehniskais nodrošinājums vienotas azartspēļu kontroles sistēmas izveidei, lai visu azartspēļu automātu dati būtu iegūstami sistēmā. Informācijas tehnoloģiju jomā maksimāli atjaunota IT infrastruktūra. Inspekcija ir elektronizējusi savus pakalpojumus, lai azartspēļu, izložu un preču loteriju organizētāji informāciju varētu sagatavot un iesniegt elektroniski – pilnveidota vienotā azartspēļu informācijas sistēma (VAIS), pilnībā ieviesta e-adrešu lietošana, pilnveidota lietvedības sistēma. 2018.gadā veikts iepirkums un nomainīti 95% no lietošanā esošajiem monitoriem, iegādātas jaunas darbstacijas, nomainīti UPS.

Kontroles departamentā noteikta darbinieku specializācija darbam ar AKUS datiem, papildus veicot arī pārējo darbinieku apmācību datu izmantošanā un sagatavotas izmaiņas kontroles pasākumu veikšanā, lai salīdzinātu spēļu vietās iegūtos datus ar sistēmā reģistrētajiem.

- 2) *Normatīvo aktu izstrāde, lai nodrošinātu tiesisko regulējumu interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu sistēmas drošības pasākumiem un atkarīgo spēlētāju reģistrācijas prasībām.*

Sagatavoti vairāki projekti normatīvo aktu grozījumiem, kas izskatīti un apstiprināti Ministru kabinetā:

- MK noteikumu projekts “Noteikumi par iesniedzamo informāciju par interaktīvo azartspēļu, interaktīvo izložu, izložu biļešu pārdošanas un izložu dalības maksājumu pieņemšanas organizēšanas sistēmām, to drošības un fizisko personu datu aizsardzības pasākumiem un informācijas glabāšanu” (apstiprināts MK 27.03.2018, Nr.189);
  - MK noteikumu projekts “Noteikumi par interaktīvās azartspēles vai interaktīvās izlozes organizēšanā izmantojamās spēles programmas atbilstības pārskatā iekļaujamo informāciju” (apstiprināts MK 27.03.2018, Nr.188);
  - Grozījumi 05.12.2017 MK noteikumos Nr.715 “Interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu spēlētāju reģistrācijas un identitātes pārbaudes kārtība” (apstiprināts MK 29.05.2018, Nr.300).
- 3) *Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību un normu skaidrošana un piemērošanas kontrole azartspēļu un izložu organizēšanā.*

Inspekcija un tās uzraudzībā esošie komersanti ir Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk - NILLTF) subjekti, uz kuriem attiecas *Moneyval* efektivitātes un tehniskās atbilstības novērtējuma procesā konstatēto trūkumu novēršana un novērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešana Pasākumu plānā noteiktajā apmērā un termiņos. 2018.gadā inspekcijas amatpersonas bija iesaistītas darba grupās Pasākumu plāna izstrādei, apmācībuursos, kā arī veica nozīmīgu ieguldījumu uzraugāmās nozares komersantu apmācībai, normatīvo vadlīniju izstrādei un ziņojumu sniegšanā.

Inspekcijas amatpersonas bija iesaistītas NILLTFN NRA Vadības grupā:

- Sniegta informācija un sagatavoti priekšlikumi Latvijas Nacionālā NILLTF risku novērtēšanas ziņojumā;
- Sniegti priekšlikumi Pasākumu plānam NILLTF risku ierobežošanai 2017.-2019.gadam;
- Sagatavoti priekšlikumi Grozījumiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā;
- Izstrādāti IAUI ieteikumi “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēmas izveides ieteikumi kapitālsabiedrībām, kas saņēmušas licenci azartspēļu un izložu organizēšanai”;
- Izstrādāti IAUI ieteikumi “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riski un to pārvaldīšana azartspēļu un izložu organizēšanas jomā”.
- Izstrādāti IAUI ieteikumi “Kritēriji un kārtība, kādā tiek novērtēti azartspēļu un izložu organizētāju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku līmeņi”;

- Izstrādāti IAUI ieteikumi “Sankciju noteikšanas vadlīnijas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma pārkāpumiem izložu un azartspēļu organizētājiem”.

Par visiem ieteikumiem veikta nozares kapitālsabiedrību atbildīgo personu apmācības.

Pamatojoties uz 24.05.2017 Ministru kabineta rīkojuma Nr.246 “Pasākumu plāns NILLTF risku ierobežošanai 2017. - 2019.gadam”, Inspekcijas amatpersonas veikušas likuma subjektu 45 amatpersonu 32 apmācības, veiktas 30 pārbaudes, kurās 23 gadījumos izteikts brīdinājums par nepieciešamību pilnveidot iekšējās kontroles sistēmas, jo tās pilnībā neatbilst NILLTFL prasībām. Izvērtējot procesus, Inspekcija sniegusi 1 ziņojumu par aizdomīgu darījumu Kontroles dienestam.

- 4) *Izveidota tiešsaistes sistēma no azartspēlēm atkarīgo personu piekļuves ierobežošanai azartspēļu organizēšanas vietās.*

Ievērojot faktu, ka minēto pasākumu izpildei (normatīvo aktu pilnveidošana un iepirkuma procedūras īstenošana) nepieciešamais laiks pārsniedz plānotos uzdevuma īstenošanas termiņus 2018.gadā, uzdevuma izpildes termiņš pārcelts uz 31.12.2019. Inspekcija sagatavojusi priekšlikumus grozījumiem Azartspēļu un izložu likumā par pašatteikušos personu reģistra izveidi un 2018.gada 6.jūnijā tos iesniedza FM NASIP departamentam izskatīšanai.

- 5) *Dalība politikas plānošanas dokumenta izstrādē, vērtējums par problēmjautājumiem.*

Inspekcijas amatpersonas piedalījušās FM Pamatnostādņu azartspēļu un izložu jomā darba grupas 11 sēdēs, un saskaņā ar sēdēs nolemtu un, ievērojot FM darba plānā paredzēto uzdevumu, inspekcija ir sagatavojusi inspekcijas viedokli un priekšlikumus par pamatnostādņu izstrādes mērķi un pamatnostādņēs iekļaujamajiem jautājumiem.

Kopumā Azartspēļu un izložu jomas pamatnostādnes, kā politikas plānošanas dokuments, izsludināts Valsts sekretāru sanāsmē 2019.gada 10.janvārī.

- 6) *Jaunu tirgus dalībnieku – azartspēļu pakalpojumu sniedzēju – licencēšanas un kontroles uzsākšana.*

2018.gadā notikušas vairākas izmaiņas tirgus dalībnieku sastāvā un, ievērojot 2017.gada novembrī Saeimā apstiprinātos grozījumus Azartspēļu un izložu likumā, par šī likuma un inspekcijas uzraudzības subjektiem kļuvuši arī azartspēļu pakalpojumu sniedzēji – komersanti, kas Latvijas teritorijā rada, uztur vai sniedz azartspēļu organizēšanai nepieciešamo saturu, uztur vai nodrošina piekļuvi vai raida tiešsaistē. 2018.gada sākumā Kontroles departamenta inspektori apsekoja visu azartspēļu pakalpojumu sniedzēju objektus, lai pārliecinātos, vai veiktā darbība atbilst Azartspēļu un izložu likumā noteiktajam un konstatētu šīs darbības apjomu. 2018.gadā azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licenci saņēmušas 5 kapitālsabiedrības, kopumā valsts nodevas veidā valsts budžetā ieskaitot 1,04 milj.euro.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

Azartspēļu un izložu likumā noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai, Inspekcija tiek finansēta valsts pamatbudžeta Finanšu ministrijas budžeta programmas „Uzraudzība un kontrole” apakšprogrammas 39.02.00 „Izložu un azartspēļu organizēšanas un norises uzraudzība” ietvaros.

Likumā noteikto uzdevumu veikšanai, kā arī pastāvīgas uzraudzības un kontroles pasākumu nodrošināšanai inspekcijai 2018. gadā resursi izdevumu segšanai sastādīja 786 257 euro, t.sk. budžeta dotācija 775 047 euro un plānotie ieņēmumi no sniegtā maksas pakalpojuma par azartspēļu iekārtu identifikācijas numuru izsniegšanu (turpmāk - maksas pakalpojums) 11 210 euro. Resursu izlietojums sastāda: uzturēšanas izdevumiem 673 733,93 euro un kapitālieguldījumiem 81 177,38 euro jeb kopumā 95,75% no plānotajiem izdevumiem. Finanšu atlikums sastāda 33 483,86 euro, ko veido neapgūtais finanšu atlikums no dotācijas 26 713,02 euro un plānotā maksas pakalpojuma ieņēmumu neizpilde 6 770,84 euro. Faktiskie ieņēmumi par maksas pakalpojumu iekasēti 4 439,16 euro apmērā, kas ir 40 % no plānotā. Neizpilde skaidrojama ar zemo aktivitāti jaunu azartspēļu iekārtu reģistrēšanā.

2017.gada neizlietotais atlikums no maksas pakalpojuma ieņēmumiem 2 138,17 euro apmērā novirzīts atbilstoši plānotajam izlietošanas mērķim, t.i. darbinieku atlīdzības mainīgās daļas nodrošināšanai atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma normām.

Būtiskākie pasākumi (arī finansiāli ietilpīgākie) Inspekcijas mērķu sasniegšanai bija:

1. Informācijas tehnoloģiju sistēmas sagatavošana Vienotās azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmas darbības uzsākšanai, lai no 01.01.2019. nodrošinātu azartspēļu automātu saslēgšanu vienotā tīklā;
2. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku ierobežošanas pasākumu izstrāde un ieviešana izložu un azartspēļu nozarē;
3. Vienotās izložu un azartspēļu uzraudzības informācijas sistēmas funkcionalitātes uzlabošana;
4. Pārceļšanās uz jaunām VAS “Valsts nekustamie īpašumi” apsaimniekošanā esošām biroja telpām Rīgā, Stabu ielā 18.

2018.gadā tika veikti 8 iepirkumi – noslēgti līgumi, atbilstoši Publisko iepirkumu likuma nosacījumiem (izņemot telpu nomas līgumu ar VNĪ par jaunām inspekcijas biroja telpām pārceļoties no īrētām privātām telpām uz VNĪ īpašumā esošām telpām) inspekcijai piešķirtā budžeta ietvaros.

Inspekcijai piešķirtā valsts finansējuma izlietojumu pa izdevumu posteņiem 2018.gadā un salīdzinot ar 2017.gadu skatīt 1.tabulā.

Inspekcijai piešķirtais valsts budžeta finansējums un tā izlietojums
2017. – 2018.gadā

(euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017.gadā (faktiskā izpilde)	2018.gadā	
			apstiprināts tāmē	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	518 809	788 396	781 624
1.1.	dotācijas	512 744	775 047	775 047
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6065	13 349	6 577
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	515 809	788 396	754 911
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	492 966	705 104	673 734
2.1.1.	kārtējie izdevumi	492 966	705 104	673 734
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	22 843	83 292	81 177

Savas darbības nodrošināšanai un noteikto funkciju veikšanai Inspekcija nesaņem ārvalstu finanšu palīdzību, ziedojumus vai dāvinājumus. Inspekcija nav saņēmusi valsts aizdevumus, nav veikusi un pasūtījusi pētījumus, tai nav finanšu saistības.

2.1.Darba plānā iekļautās prioritātes un informācija par to īstenošanu

Ievērojot Finanšu ministrijas Stratēģijā 2017.-2019.gadam izvirzītos mērķus un, lai nodrošinātu pilnvērtīgu azartspēļu automātu darbības uzraudzību (t.sk. arī attālināti) un sabiedrības interešu aizsardzību, izmantojot azartspēļu pilnveidoto uzraudzību, FM Darba plānā Inspekcijai iekļauti 3 uzdevumi –

1. Politikas plānošanas dokumenta izstrāde azartspēļu un izložu organizēšanas jomā, IAU un Latvijas Spēļu biznesa asociācijas vērtējums par nozares problēmjautājumiem iesniegt FM.

Lai izpildītu plānoto uzdevumu, inspekcijas amatpersonas piedalījās FM Pamatnostādņu azartspēļu un izložu jomā darba grupas 11 sēdēs, inspekcija ir sagatavojusi un 20.03.2018 nosūtījusi vēstuli J.Salmiņas kundzei (darba grupas vadītājai) Nr.35-1-11/206 "Par azartspēļu un izložu jomas pamatnostādnēm", kurā pausts inspekcijas viedoklis un priekšlikumi par pamatnostādņu izstrādes mērķi un pamatnostādnēs iekļaujamajiem jautājumiem. Ievērojot faktu, ka katrā no sēdēm tika diskutēts par kādu no pamatnostādnēs iekļautajām tēmām, uz katru no tām noteiktajā termiņā IAU sagatavojusi priekšlikumus un viedokli par izskatāmo jautājumu. Papildus notikušas tikšanās 30.augustā un 18.septembrī ar Finanšu nozares asociāciju par iespējām bloķēt maksājumus uz nelicencētām azartspēļu vietnēm. Pamatnostādnes izsludinātas Valsts sekretāru sanāksmē, 2019.gada 10.janvārī.

2. Normatīvo aktu izstrāde, lai nodrošinātu tiesisko regulējumu azartspēļu automātu pieslēgšanai vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai (AKUS). Nodrošinātas IAU tehniskās iespējas un izstrādāta kārtība, kādā tiks veikta kontrole un uzraudzība, izmantojot pieslēgšanos sistēmai.

Inspekcija precizējusi sagatavotos priekšlikumus grozījumiem Ministru Kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumos Nr.1043 "Azartspēļu un izložu organizācijas vienotā grāmatvedības uzskaites kārtība". Noteikumu grozījumi apstiprināti Ministru kabinetā 2018.gada 11.decembrī ar MK noteikumiem Nr.776. Inspekcijā izveidots tehniskais nodrošinājums vienotas azartspēļu kontroles sistēmas izveidei, visu azartspēļu automātu dati iegūstami sistēmā. Izstrādāti IAU iekšējie noteikumi, kas nosaka kārtību, kādā veicama azartspēļu automātu uzraudzība, izmantojot AKUS iekļautos datus.

3. Izveidota tiešsaistes sistēma no azartspēlēm atkarīgo personu piekļuves ierobežošanai azartspēļu organizēšanas vietās. Veikts iepirkums IAU, sagatavoti grozījumi normatīvajos aktos un izveidota tiešsaistes sistēma no azartspēlēm atkarīgo personu piekļuves ierobežošanai azartspēļu vietās.

Ievērojot faktu, ka minēto pasākumu izpildei (normatīvo aktu pilnveidošana un iepirkuma procedūras īstenošana) nepieciešamais laiks pārsniedz plānotos uzdevuma īstenošanas termiņus, 12.03.18 sagatavots Valsts sekretāres vietnieces J.Salmiņas ziņojums Nr.12-10/4548 Valsts sekretārei ar lūgumu pārcelt uzdevuma izpildes termiņu uz 31.12.2019.

Papildus norādītajam, ievērojot 2017.gada nogalē izdarītos grozījumus Azartspēļu un izložu likumā, paredzot iespējas Latvijā organizēt interaktīvās izlozes, FM un attiecīgi Inspekcijai bija uzdevums sagatavot priekšlikumus grozījumiem vairākos Ministru kabineta noteikumos.

Lai noteiktu vienotas prasības interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu organizēšanas sistēmas izveidei, noteiktu tām nepieciešamos drošības pasākumus, personas datu aizsardzības pasākumus, testēšanas laboratoriju atbilstības pārskatā iekļaujamo informāciju, noteiktu izlozes biļešu pārdošanas drošības pasākumus, izstrādāti un Ministru kabinetā apstiprināti divi jauni noteikumi:

- MK noteikumi Nr.189 "Noteikumi par iesniedzamo informāciju par interaktīvo azartspēļu, interaktīvo izložu, izložu biļešu pārdošanas un izložu dalības maksājumu pieņemšanas organizēšanas sistēmām, to drošības un fizisko personu datu aizsardzības pasākumiem un informācijas glabāšanu" (27.03.2018);

- MK noteikumi Nr.188 “Noteikumi par interaktīvās azartspēles vai interaktīvās izlozes organizēšanā izmantojamās spēles programmas atbilstības pārskatā iekļaujamo informāciju”(27.03.2018).

Lai nodrošinātu personas tiesības lūgt izslēgt no interaktīvo izložu spēlētāju reģistra, interaktīvo azartspēļu spēlētāju reģistra, kā arī noteiktu prasības, kā veicama interaktīvo izložu spēlētāju reģistrācijas un identitātes pārbaude, sagatavoti un Ministru kabinetā akceptēti grozījumi MK noteikumos Nr.715 “Interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu spēlētāju reģistrācijas un identitātes pārbaudes kārtība” (grosījumi 29.05.2018, Nr.300).

Ievērojot prasību par vienoto nozares kodifikācijas izveidi, Inspekcija piedalījies vairākās Tieslietu ministrijas vadītās darba grupas sēdēs, lai sagatavotu Grosījumu Azartspēļu un izložu likumā, ievērojot nozares kodifikācijas prasības. Sagatavotais likumprojekts akceptēts TM darba grupas sēdē 2018.gada 1.novembrī.

2.2. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze

Inspekcijas darbības rezultāti un to rezultatīvo rādītāju izpilde tiek vērtēta atbilstoši Inspekcijas 2017.-2019.gada darbības Stratēģijā ietvertajiem darbības virzieniem un noteiktajiem uzdevumiem darbības virziena īstenošanai.

2.tabula

Inspekcijas rezultatīvo rādītāju izpilde 2018.gadā

1. Darbības virziens: Kapitālsabiedrību licencēšana, uzraudzība un darbības analīze				
Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		2018-pl.	2018-fakt.	%
1.1. Izložu, azartspēļu, preču un pakalpojumu loteriju organizētāju licencēšana	Izsniegtās (pārreģistrētās) licences (skaits)	423	437	103,3
	Licences izsniegšanai (pārreģistrācijai) iesniegtās dokumentācijas atbilstība normatīvo aktu prasībām (%)	100	100	-
	Izsniegtās preču un pakalpojumu loteriju atļaujas (skaits)	800	645	80,6
	Preču un pakalpojumu loteriju atļaujas izsniegšanai iesniegtās dokumentācijas atbilstība normatīvo aktu prasībām (%)	100	100	-
1.2. Kapitālsabiedrību darbības analīze	Izložu un azartspēļu nodeva valsts pamatbudžetā (euro)	4 348 980	4 107 141	94,4
	Preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas valsts nodeva valsts pamatbudžetā (euro)	370 000	404 199	109,2

Skaidrojums par 2018.gada **licencēšanas darbību**:

2018.gadā kopumā 11 kapitālsabiedrības piedāvā klasisko azartspēļu pakalpojumus spēļu zālēs vai kazino, 4 kapitālsabiedrības piedāvā azartspēles totalizatora likmju pieņemšanas punktos, 9 kapitālsabiedrības piedāvā azartspēles interaktīvajā vidē, 5 kapitālsabiedrības sniedz azartspēļu pakalpojumus (tiešsaistes raidīšana). Minētās kapitālsabiedrības savu darbību veic saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma prasībām izsniegto licenci azartspēļu un izložu organizēšanas vietās un pakalpojumu sniegšanas vietās.

Uz 2018.gada 31.decembri Latvijā tiek ekspluatēti 8650 azartspēļu automāti un 62 kazino spēles galdi, kas uzstādīti 311 spēļu zālēs un 5 kazino. Latvijā darbojas 66 totalizatora likmju pieņemšanas vietas, bet Latvijas loto piedāvātās loterijas var iegādāties 870 tirdzniecības punktos un interaktīvajā vidē.

3.tabula

2018. gadā izsniegtās un pārreģistrētās licences pa darbības veidiem

Licences veids	Skaitis
Azartspēļu organizēšanas licence visiem veidiem	15
Azartspēļu organizēšanas licence on-line	3
Spēļu zāles licences	316
Totalizatora likmju pieņemšanas vietas licences	65
Kazino licences	7
Bingo licences	2
Azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licences	5
Valsts mēroga skaitļu izlozes	6
Valsts mēroga momentloterijas	16
Vietēja mēroga vienreizēja loterijas licence	1
Interaktīvās izlozes licence	1

2018.gadā Inspekcija izsniegusi 645 **preču un pakalpojumu loteriju atļaujas**, no tām 77,2% izsniegtas paātrinātā kārtībā. Ievērojot faktu, ka kopš 2017.gada noteiktas atšķirīgas prasības preses izdevumu loteriju organizēšanai, samazinājies kopējais preses izdevumu loterijām izsniegto atļauju skaits, jo vienā ceturksnī organizētās loterijas tiek apkopotas vienā iesniegumā ar vienu atļauju. Tas nozīmē, ka izskatāmo dokumentu skaits nesamazinās, bet samazinās izsniegto atļauju skaits. Piemēram, 2017.gadā tika izsniegtas 198 preses izdevumu loteriju atļaujas, bet 2018.gadā 168 atļaujas. Tas ietekmē arī kopējo preču un pakalpojumu loteriju organizēšanai izsniegto atļauju skaitu, kas, salīdzinājumā ar 2017.gadu samazinājies par 30 atļaujām jeb 95,5% no iepriekšējā gada rādītāja.

Kopējais loterijās piedāvātais laimestu fonds sastāda 1,598 milj.euro, bet ar valsts nodevu apliekamais laimestu fonds ir 1,488 milj.euro, valsts budžetā ieskaitīti 0,404 milj.euro, kas par 4875 euro jeb 1,2% pārsniedz 2017.gada ieņēmumus valsts budžetā.

Kā redzams 3.tabulā, nav sasniegts plānotais azartspēļu un izložu nodevas apmērs valsts budžetā. Tas izskaidrojams ar to, ka atšķirībā no plānotā, 2018.gadā netika pārreģistrēta 1 kazino licence un 12 spēļu zāļu licences. Nozīmīga atšķirība no plānotajiem rādītājiem izveidojās azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem, jo tika plānots izsniegt 4 licences pakalpojumu sniegšanai ar vairāk nekā 25 galdiem un 2 licences

pakalpojumu sniegšanai ar mazāk nekā 25 galdiem. Faktiski tika izsniegtas 2 licences ar vairāk nekā 25 galdiem un 3 licences ar mazāk nekā 25 galdiem.

Lai vērotu nozares attīstības tendences, sekotu, kā tiek ievērotas Azartspēļu un izložu likuma prasības attiecībā pret azartspēļu un izložu organizētāju finanšu stāvokli, un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasības, Inspekcijas Finanšu un analīzes nodaļas speciālisti pastāvīgi iepazīstas ar azartspēļu un izložu kapitālsabiedrību saimnieciskās darbības rezultātiem un statistikas rādītājiem.

Ievērojot faktu, ka ar 2018.gadu stājās spēkā nodokļu reformas nosacījumi, tajā skaitā, būtiski ietekmējot Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājus attiecībā uz iegūtajiem laimestiem, vairāki tirgus dalībnieki aicinājuši Finanšu ministriju pārskatīt noteiktās prasības, lai Latvijas nodokļu maksātāji – azartspēļu spēlētāji nebūtu nelabvēlīgākā situācijā, salīdzinot ar regulējumu ārvalstīs. Pamatojoties uz nevienlīdzīgajiem nosacījumiem spēles laimestu aplikšanā ar IIN, kas pasliktināja uzņēmēja finanšu rādītājus, 2018.gada 15.janvārī tika slēgts SIA “Furors” kazino “Europa Club” ar 13 spēles galdiem, bet 2018.gada 21.novembrī SIA “Gamex” kazino Mercure Hotel ar 13 spēles galdiem un 45 azartspēļu automātiem. Dažādu apsvērumu dēļ 2018.gadā nepārreģistrētas vai anulētas arī 7 azartspēļu automātu zāles. No jauna izsniegta viena spēļu automātu zāles licence Madonā, kā arī 7 totalizatora likmju vietas licences.

Analizējot nozares kapitālsabiedrību saimnieciskās darbības ieņēmumus, redzams, ka azartspēļu kapitālsabiedrību darbības rentabilitāte paaugstinās, tomēr 4 kapitālsabiedrībām operatīvā finanšu pārskata 2018.gada rezultāts uzrāda zaudējumus.

4.tabula

2.Darbības virziens: Azartspēļu un izložu organizētāju darbības kontrole				
Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		2018-pl.	2018-fakt.	%
2.1.Azartspēļu un izložu nozares dalībnieku kontroles pasākumi	2.1.1.Kontroles un uzraudzības pasākumi (azartspēlēs, izlozēs, preču un pakalpojumu loterijās (skaits))	3360	3215	95,7
2.2. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas un terorisma finansēšanas (NILLTF) pasākumu plānā iekļauto uzdevumu izpilde	2.2.1. Regulāra NILLTF risku novērtēšana, tipoloģiju noteikšana un vadlīniju aktualizēšana	100%	100%	-
	2.2.2. Inspekcijas atbildīgo amatpersonu par NILLTF jomu apmācības (apmācību skaits gadā)	1	1	100
	2.2.3. Uzraugāmo subjektu atbildīgo amatpersonu par	17	32	188,2

	NILLTF jomu apmācības (apmācību skaits gadā) 2.2.4.Uz risku analīzes rezultātu balstītas visu uzraugāmo subjektu pārbaudes (pārbaužu skaits gadā)	56	30	53,6
2.3.Ieviesta azartspēļu automātu pieslēgšana vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai	2.3.1.Spēļu automāti pieslēgti azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai (%)	0	0	-
2.4. Samazināts Latvijā nelicenzētu interaktīvo azartspēļu organizētāju tirgus segments, tādā veidā veicinot godīgu konkurenci un nodrošinot ieņēmumu pieaugumu budžetā.	2.4.1.Pieaugums no interaktīvo azartspēļu ienākumiem katru gadu (%)	10%	45,3%	+35,3 procentpunkti

Skaidrojums par kontroles pasākumiem:

1) Inspekcijas amatpersonas regulāri veic pārbaudes izložu, azartspēļu un preču loteriju organizēšanas vietās. 2018.gadā Kontroles departamenta amatpersonas veikušas šādus **kontroles un uzraudzības pasākumus**:

- 715 azartspēļu un izložu vietu pārbaudes, tajā skaitā, 20 azartspēļu vietās, izmantojot speciālās tehniskās ierīces pārbaudīta 641 azartspēļu automāta atbilstība testēšanas sertifikātam, kopējais pārbaužu skaita plāns nav izpildīts, jo slēgti 2 kazino;
- inspektori veikuši 304 preču un pakalpojumu loteriju pārbaudes un piedalījušies preču un pakalpojumu loteriju izlozēs;
- Inspekcijā saņemti 57 fizisko personu iesniegumi par azartspēļu interneta vietņu, spēļu vietu darbību un izložu organizēšanu. Visi saņemtie iesniegumi izvērtēti, veiktas pārbaudes vai sniegtas skaidrojošas atbildes;
- saņemtas un izskatītas sūdzības par preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas pārkāpumiem – laimestu neizmaksāšanu, apstiprināto noteikumu neievērošanu;
- piedaloties kazino 2084 inkasācijas procesos, fiksēti kazino papildus ieņēmumi („tējas nauda”) 1,475 milj.euro apmērā, kas tiek pieskaitīti kazino neto ieņēmumiem;
- sniegtas 387 konsultācijas fiziskām un juridiskām personām;
- izskatīti 2 organizētāju (SIA “Paf Latvia” un SIA “Furors”) iesniegtie tehniskie dokumenti, prezentētas azartspēļu organizētāju izstrādātās spēļu organizēšanas platformas, kā arī iegūti dati (spēļu organizēšanas programmu failu kontrolsummas) – kuri nepieciešami atzinumu sagatavošanai Interaktīvo azartspēļu licences izsniegšanas procesā;
- tikšanās Ar VAS “Latvijas Loto” – par interaktīvo izložu licences un interaktīvo azartspēļu licences piešķiršanu – iegūtas plānoto spēļu kritisko

failu kontrolsummas, kas nepieciešams atzinuma sniegšanai par licenču piešķiršanu;

- Veiktas apsekošanas pie 3 Azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem (Euro Live Technologies; Evolution Latvia; AlphaMedia) un 1 gadījumā (LSK Studios) pakalpojumu sniedzējs vairs neatrodas telpās, kas iepriekš izmantotas straumēšanas pakalpojumu sniegšanai;
- Saistībā ar aizdomām par automātu spēles programmas ietekmēšanu veiktas 7 tehniskās pārbaudes spēļu zālē, pārbaudīti 292 azartspēļu automāti. Tajā skaitā 2 pārbaudes kopā ar Iekšējās drošības biroja darbiniekiem un CERT.lv;
- Sadarbība ar citām kontroles iestādēm un tiesībaizsardzības iestādēm notikusi 14 gadījumos, tajā skaitā, ar VP Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldi, VID, VP Galvenās Kriminālmeklēšanas pārvaldi.

2) Būtisku darba apjoma pieaugumu veicina fakts, ka inspekcija un tās uzraudzībā esošie komersanti ir Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk - **NILLTFL**) subjekti, uz kuriem attiecas *Moneyval* efektivitātes un tehniskās atbilstības novērtējuma procesā konstatēto trūkumu novēršana un novērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešana Pasākumu plānā noteiktajā apmērā un termiņos. 2018.gadā inspekcijas amatpersonas bija iesaistītas darba grupās Pasākumu plāna izstrādei, apmācību kursos, kā arī veica nozīmīgu ieguldījumu uzraugāmās nozares komersantu apmācībai, normatīvo vadlīniju izstrādei un ziņojumu sniegšanā.

Pamatojoties uz 24.05.2017 Ministru kabineta rīkojuma Nr.246 "Pasākumu plāns NILLTF risku ierobežošanai 2017. - 2019.gadam", Inspekcijas amatpersonas veikušas likuma subjektu 45 amatpersonu 32 apmācības, veiktas 30 pārbaudes, kurās 23 gadījumos izteikts brīdinājums par nepieciešamību pilnveidot iekšējās kontroles sistēmas, jo tās pilnībā neatbilst NILLTFL prasībām. Izvērtējot procesus, Inspekcija sniegusi 1 ziņojumu par aizdomīgu darījumu Kontroles dienestam.

3) 2018.gadā notiek sagatavošanās pārejai uz Azartspēļu kontroles un uzraudzības sistēmu (**AKUS**) – sagatavošanās vienotās sistēmas darbības uzsākšanai – Inspekcijas IS un aprīkojuma pilnveidošana un testēšana, pārbaudot katra uzņēmuma sistēmu demo versijas, darba apjoms pieaugs īpaši 2019.gada sākumā, kad turpināsies paralēli kontroles pasākumi, pārbaudot datus spēļu vietās un iegūtos datus vienotajā sistēmā, kļūdu testēšana un nepilnību novēršana, iegūto datu analīze un apstrāde.

4) 2018.gadā Inspekcija turpināja īstenot interaktīvajā vidē organizēto azartspēļu uzraudzību, ievērojot Elektronisko sakaru likuma grozījumos noteikto, ka, pamatojoties uz Inspekcijas lēmumu, elektronisko sakaru komersants MK noteiktā kārtībā ierobežo piekļuvi Latvijā nelicencēta interaktīvo azartspēļu organizētāja mājaslapai.

2018.gadā pieņemti 112 lēmumi par **nelicencēto interaktīvo azartspēļu vietņu** bloķēšanu, un lēmumos ietverti 113 domēnu vārdi un 189 IP adreses.

Inspekcijas resursu ietvaros galvenā uzmanība tiek pievērsta populārākajām, atpazīstamākajām nelegālo interaktīvo azartspēļu vietnēm. Tā kā pašlaik bloķēts ievērojams skaits nelicencēto vietņu, inspekcijas galvenais uzdevums sekot, lai jau bloķētās vietnes neatsāktu piedāvājumu, veicot izmaiņas domēna vārdā un IP adresē. Līdz ar to, no jauna bloķēto vietņu skaits būtiski nepieaug.

Veicot interneta mājaslapu pieejamības pārbaudi, tiek izmantoti Inspekcijai pieejamie interneta pieslēgumi 5 vadošajiem elektronisko sakaru komersantiem (turpmāk – ESK). Pašlaik Latvijā darbojas 291 ESK, no kuriem 191 ESK sniedz publiskā interneta piekļuves pakalpojumus. Lielais ESK skaits, kas regulāri mainās, jo tiek reģistrēti jauni, bet citi pārtrauc pakalpojumu sniegšanu, apgrūtina veikt

visaptverošu detalizētu analīzi par katra ESK sniegtā pakalpojuma izpildes kvalitāti un pakalpojuma sniegšanas vietu, jo šāda informācija Latvijā netiek apkopota. Inspekcija regulāri veic bloķēto vietņu pieejamības pēcpārbaudes, lai pārbaudītu Inspekcijas lēmumu izpildi un noskaidrotu bloķēto vietņu pieejamības iemeslus.

Analizējot azartspēļu nozares specializēto datu apstrādes kompānijas H2 Gambling Capital apkopoto informāciju (dati uz 01.06.2018), var secināt, ka būtiska interaktīvo azartspēļu daļa tiek organizēta Latvijā nelicencētās vietnēs (prognoze 2018.g.- 41,8% no visiem interaktīvo azartspēļu ieņēmumiem), tomēr nelegālajam sektoram vērojams neliels pieaugums (1,2% līdz 2,1% gadā), kamēr licencētās vietnēs kopš bloķēšanas uzsākšanas 2014.gadā interaktīvo azartspēļu ieņēmumi pieauguši no 5,8 milj.euro līdz 41,15 milj.euro 2018.gadā. Vienlaikus uzskatu, ka pozitīvs rādītājs un ieguvums valsts budžetā ir fakts, ka kopš 2012.gada, kad tika uzsākts reāls interaktīvo azartspēļu piedāvājums Latvijā, legālo ieņēmumu īpatsvars kopējos ieņēmumos pieaudzis no 1,3% 2012.gadā līdz 58,2% 2018.gadā (prognoze).

5.tabula

3.Darbības virziens: Priekšlikumu sagatavošana un iesniegšana FM normatīvo aktu papildināšanai				
Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		2018-pl.	2018-fakt.	%
3.1.Ieviesta azartspēļu automātu pieslēgšana vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai	3.2.1.spēļu automāti pieslēgti azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai (%)	0	0	-
3.2. Izložu organizētājiem nodrošināta informācija par kārtību, kādā veicami personas datu aizsardzības, spēlētāju reģistrācijas un drošības pasākumi, kā arī noteikta interaktīvo izložu programmas atbilstības pārskatā iekļaujamā informācija.	3.2.2.Izsniegtās (pārreģistrētās) licences interaktīvo izložu organizēšanai (skaits)	1	1	100%
3.3. Nodrošināta ilgtspējīga un sekmīga azartspēļu un izložu organizēšanas jomas attīstība, ņemot vērā sabiedrības intereses.	3.2.3. Ar Inspekcijas amatpersonu līdzdalību izstrādāts politikas plānošanas dokuments azartspēļu un izložu jomā.	0	1	-

Paskaidrojumi par sadarbību ar FM priekšlikumu iesniegšanā normatīvo aktu papildināšanai:

1) Notiek sagatavošanās spēļu automātu pieslēgšanai **vienotajai sistēmai**, Inspekcijas amatpersonām veicot apsekojumus un novērtējot azartspēļu organizētāju sistēmu demo versijas un to atbilstību normatīvo aktu prasībām, kā arī, izvērtējot nepieciešamību pilnveidot Inspekcijas IT sistēmas veiksmīgam datu eksportam un sistēmu savietojamībai.

Lai nodrošinātu tiesisku regulējumu ieņēmumu un izdevumu uzskaites izmaiņām, azartspēļu automātus pieslēdzot vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai, sagatavoti un FM iesniegti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos - MK 11.12.2018 noteikumi Nr.776 "Grozījumi 19.12.2006 MK noteikumos Nr.1043 "Azartspēļu un izložu organizācijas vienotā grāmatvedības uzskaites kārtība".

2) 2018.gadā izsniegta **interaktīvo** azartspēļu licence SIA "Furors", SIA "PAF Latvia" un interaktīvo izložu licence VAS "Latvijas Loto".

Ievērojot faktu, ka Azartspēļu un izložu likumā paredzētas iespējas organizēt interaktīvās izlozes, nepieciešams vienādot un pilnveidot interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu jomas uzraudzību, tādēļ Inspekcijas amatpersonas sniegušas priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos, kuru rezultātā MK apstiprināti vairāki grozījumi normatīvajos aktos:

- MK 27.03.2018 noteikumi Nr.189 "Noteikumi par iesniedzamo informāciju par interaktīvo azartspēļu, interaktīvo izložu, izložu biļešu pārdošanas un izložu dalības maksājumu pieņemšanas organizēšanas sistēmām, to drošības un fizisko personu datu aizsardzības pasākumiem un informācijas glabāšanu";
- MK 27.03.2018 noteikumi Nr.188 "Noteikumi par interaktīvās azartspēles vai interaktīvās izlozes organizēšanā izmantojamās spēles programmas atbilstības pārskatā iekļaujamo informāciju";
- MK 29.05.2018 noteikumi Nr.300 "Grozījumi 05.12.2017 MK noteikumos Nr.715 "Interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu spēlētāju reģistrācijas un identitātes pārbaudes kārtība".

Papildus norādītajam, Inspekcijas speciālisti sagatavojuši un iesnieguši izskatīšanai NASIP departamentā priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos:

- Jauna redakcija 06.01.2015 MK noteikumiem Nr.7 "Kārtība, kādā iesniedzams ziņojums par azartspēļu un izložu organizēšanu", samazinot pieprasāmās informācijas apjomu un atbilstoši Statistikas likumam, iesniegts 10.10.2018;
- Grozījumi 13.06.2017 MK noteikumos Nr.337 "Kārtība, kādā interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu organizētāji iesniedz paziņojumu par pārskata ceturksni", lai pilnveidotu interaktīvo azartspēļu un izložu procesa uzraudzību, iesniegts 01.08.2018.

3) Ar 2018.gada 12.februāra FM rīkojumu nr.63 izveidota **darba grupa** ar mērķi nodrošināt politikas plānošanas dokumenta izstrādi azartspēļu un izložu organizēšanas jomā. Darba grupā iekļautas Finanšu ministrijas speciālisti, azartspēļu un izložu jomas pārstāvji, Veselības ministrijas, Rīgas Stradiņa Universitātes docente, Izglītības un zinātnes ministrijas, Ekonomikas ministrijas, VID eksperti.

Darba grupas uzdevums ir:

- analizēt azartspēļu un izložu jomas esošās situācijas trūkumus,
- definēt sasniedzamo mērķi un sabiedrības ieguvumu,
- sniegt argumentētus priekšlikumus, piedāvājot turpmākus risinājuma variantus,
- norādīt, kā īstenojams piedāvātais risinājums.

Azartspēļu un izložu jomas pamatnostādņu izstrādes procesā diskutējamās tēmas ietver:

- nozares attīstības jautājumi – nozares ilgtspējīga attīstība, ievērojot sabiedrības intereses, jaunu spēļu piedāvājums, atvērtā tirgus pret monopolu izvērtējums, pašvaldību loma azartspēļu regulējumā, manipulāciju ar sporta sacensību rezultātiem novēršana, azartspēļu un izložu reklāmas nosacījumi;
- nozares uzraudzība – licencēšanas prasības, interaktīvo spēļu uzraudzības stiprināšana, nelicencēto tīmekļa vietņu bloķēšanas pilnveidošanas iespējas, Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas funkcijas, pilnvaras un loma uzraudzībā;
- sabiedrības interešu aizsardzība – atbildīgas spēles nodrošināšana, sociālo kampaņu veidošanas nepieciešamība, pašatteikušos personu reģistra izveidošanas priekšnoteikumi.

Inspekcijas amatpersonas piedalījušās 11 darba grupas sēdēs un sniegušas priekšlikumus un komentārus Politikas plānošanas dokumentam azartspēļu un izložu organizēšanas jomā. Politikas plānošanas dokuments “Azartspēļu un izložu politikas pamatnostādnes 2019.-2026.gadam” izsludināts valsts sekretāru sanāksmē 2019.gada 10.janvārī.

6.tabula

4.Darbības virziens: Inspekcijas administratīvās darbības pilnveidošana				
Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības		
		2018-pl.	2018-fakt.	%
4.1.Ieņēmumu nodrošinājums iestādes darbības kapacitātes stiprināšanai	4.1.1.ieņēmumi no maksas pakalpojumiem (<i>euro</i>)	11210	4439,16	40%
	4.1.2.izsniegtie azartspēļu iekārtu identifikācijas numuri (skaits)	1000	396	40%
	4.1.3. azartspēļu iekārtu atjaunošanas rādītājs (%) (jaunu reģistrēto iekārtu īpatsvars pret kopējo reģistrēto iekārtu skaitu)	5	4,5%	-0,5 (procentpunkti)
4.2. Nodrošināta iestādes darba kvalitāte	4.2.1.klientu apmierinātības līmenis (10 baļļu skalā)	8	n/a	-

Paskaidrojums par administratīvo darbību.

1) Faktiskie ieņēmumi par **maksas pakalpojumu** iekasēti 4 439,16 euro apmērā, kas ir 40 % no plānotā. Neizpilde skaidrojama ar zemo aktivitāti jaunu azartspēļu iekārtu reģistrēšanā. Plānošanas procesā tika pieņemts, ka pirms azartspēļu automātu kontroles

un uzraudzības sistēmas darbības sākšanas, azartspēļu organizētājiem būs nepieciešamība intensīvāk atjaunot un nomainīt esošās azartspēļu iekārtas ar atbilstošākiem modeļiem. Tomēr, esošie azartspēļu automāti jau ir atbilstoši tehniskām prasībām, lai nodrošinātu informācijas iegūšanu sistēmā.

Kopumā 2018.gadā reģistrētas 8708 azartspēļu iekārtas, no tām, no jauna reģistrētas 396 iekārtas jeb 4,5% no visām reģistrētajām. No jauna reģistrēto iekārtu vidū visplašāk pārstāvētas AGI un Synot ražotie automāti, nākamie populārākie ir DLV, IGT, Euro Games Technology un Gauselmann aparāti.

2) Iestādes darba kvalitātes mērīšanai 2018.gadā netika izmantota klientu aptauja, tā plānota 2019.gadā. Inspekcija ir viena no 22 uzraudzības iestādēm, kas 2017.gada 15.jūnijā parakstījusi sadarbības memorandu par principa “Konsultē vispirms” ieviešanu. Minētais princips tika ievērots Inspekcijas darbībā jau iepriekš. Gan azartspēļu organizētājiem, gan to klientiem ir iespēja tieši, izslēdzot formālu birokrātisku šķēršļu ierobežojumus, saņemt informāciju vai skaidrojumu no attiecīgas amatpersonas. 2018.gadā gan tirgus dalībnieki – Inspekcijas klienti, gan iestādes darbinieki, gan vadība piedalījās iestādes darbības vērtējumā, lai saņemtu novērtējumu un ieteikumus aktivitātes pilnveidošanai.

2.3. Informācija par sniegtajiem pakalpojumiem

Atbilstoši noteiktajām funkcijām, iestādes sniegtie pakalpojumi 2018.gadā ir bijuši šādi - valsts pārvaldes funkciju īstenošana, veicot izložu, azartspēļu organizētāju, azartspēļu pakalpojumu sniedzēju un preču un pakalpojumu loteriju organizētāju licencēšanu, nodrošinot godīgas konkurences principus.

Inspekcijas pienākumos ietilpst pārliecināties par plānotā izložu un azartspēļu nodevas un nodokļa apjoma ieskaitīšanu valsts budžetā, lai analizētu sagatavoto priekšlikumu pamatotību un efektivitāti, plānotu ienākumus valsts budžetā nākošiem termiņiem. Inspekcijas funkcijās ietilpst arī veikt azartspēļu automātu un galdu reģistrēšanu, izvērtēt iesniegto tehnisko dokumentāciju un atbilstības apstiprinājumus, un pozitīva izvērtējuma rezultātā piešķirt iekārtām identifikācijas numurus.

Saskaņā ar likuma “Par nodokļiem un nodevām” 1.panta 5.’1. daļas nosacījumiem Inspekcija šī likuma izpratnē ir **valsts nodevas administrācija**, kura kontrolē kompetencē esošās izložu un azartspēļu nodevas un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas nodevas samaksu un uzskaiti pēc naudas plūsmas un uzkrājuma principa. Inspekcija savā darbā vadās no 07.08.2018 Ministru Kabineta noteikumiem Nr.453 “Valsts nodevu uzskaites noteikumi”, kas nosaka kārtību un apjomu, kādā jāveic valsts nodevu uzskaitē, nodrošinot informāciju par aprēķināto un samaksāto valsts nodevu summu.

Saskaņā ar Statistikas likuma 1.panta 9.daļu Inspekcija ir **statistikas iestāde**, kura Oficiālās statistikas programmas ietvaros nodrošina kompetencē esošo oficiālo statistiku. Oficiālā statistika jānodrošina, ievērojot Eiropas Statistikas prakses kodeksa principus.

Saskaņā ar 20.12.2016. Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 819 “Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas sniegtā maksas pakalpojuma cenrādis” Inspekcija sniedz **maksas pakalpojumu** par azartspēļu automāta vai iekārtas identifikācijas numura izsniegšanu. 2018.gadā tika izsniegti 396 gab., pašu ieņēmumus iekasējot 4439,16 euro.

2018.gadā inspekcijas amatpersonas sniegušas šādus pakalpojumus:

- 15 azartspēļu organizēšanas licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 390 azartspēļu organizēšanas vietu (kazino, spēļu zāļu, bingo zāļu, totalizatora likmju pieņemšanas vietu) licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 5 azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licences;
- 23 valsts mēroga un vietēja mēroga izložu licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 1 interaktīvo izložu organizēšanas licence;
- 3 interaktīvo azartspēļu organizēšanas licenču izsniegšana vai pārreģistrācija;
- 161 azartspēļu iekārtu un spēles programmu atbilstības pārskatu izvērtēšana;
- 663 interaktīvo spēļu programmu sertifikātu reģistrēšana;
- 396 azartspēļu automātu un galdu pierēģistrēšana un identifikācijas numuru izsniegšana, sagatavots 51 lēmums;
- 645 preču un pakalpojumu loteriju atļauju izsniegšana, tajā skaitā, 498 atļaujas (jeb 77,2%) izsniegtas paātrinātā kārtībā;
- sniegti 387 skaidrojumi un konsultācijas fiziskām un juridiskām personām, lai novērstu pārkāpumus pirms to izdarīšanas.

2018.gadā notikušas vairākas izmaiņas tirgus dalībnieku sastāvā un, ievērojot 2017.gada novembrī Saeimā apstiprinātos grozījumus Azartspēļu un izložu likumā, par šī likuma un inspekcijas uzraudzības subjektiem kļuvuši arī azartspēļu pakalpojumu sniedzēji – komersanti, kas Latvijas teritorijā rada, uztur vai sniedz azartspēļu organizēšanai nepieciešamo saturu, uztur vai nodrošina piekļuvi vai raida tiešsaistē. 2018.gadā azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licenci saņēmušas 5 kapitālsabiedrības, kopumā valsts nodevas veidā valsts budžetā ieskaitot 1,04 milj.euro. 2018.gada maijā azartspēļu organizēšanas licenci saņēma SIA “LVBet”, kas plāno piedāvāt gan klasiskās azartspēles, gan interaktīvās azartspēles. Gada vidū darbību uzsākusi arī Ālandu salās bāzētā azartspēļu sabiedrība SIA PAF Latvia, kas piedāvā interaktīvās azartspēles, kā arī licenci saņēmusi un interaktīvo azartspēļu pakalpojumus uzsākusi piedāvāt jau zināmās preču zīmes “Klondaika” īpašniece SIA “Furors”.

Ļoti aktīvi savu darbību nolēmusi paplašināt VAS “Latvijas Loto”, kas veikusi Azartspēļu un izložu likumā noteiktās darbības un saņēmusi licenci interaktīvo izložu organizēšanai (07.11.2018). Turpinās arī populārās Simtgades loterijas jaunu sēriju izdošana, no gūtajiem ieņēmumiem paredzot stipendijas labākajiem vidējās izglītības absolventiem.

Inspekcija maksimāli veicina lietvedības organizēšanu elektroniskajā vidē, aicinot klientus dokumentus iesniegt ar e-parakstu un atbildes nosūtīt ar e-parakstu. 2018.gadā kopumā lietvedībā reģistrēti 4111 ienākošie dokumenti, no tiem elektroniski 50%, nosūtīti 934 dokumenti, no tiem 59,1% elektroniski. Saziņa ar valsts iestādēm notiek tikai elektroniski. Komersantiem un privātpersonām telefoniski un klātienē paskaidrotas iespējas dokumentus iesniegt elektroniski. Palielinājies privātpersonu iesniegumu skaits, kas elektroniski iesniegti caur portālu www.latvija.lv.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Inspekcija sagatavojusi 98 atbildes vēstules uz tiesībaizsardzības iestāžu pieprasījumiem, reģistrējot tās īpašajā lietvedībā.

Lai atbalstītu to personu lūgumu, kam azartspēles rada problēmas, 2018.gadā saņemti iesniegumi un nosūtītas 320 vēstules azartspēļu organizētājiem, atbalstīt privātpersonu lūgumu un neielast šīs personas azartspēļu vietās.

2.4. Iekšējā audita pasākumi un ieteikumi

Atbilstoši apstiprinātam plānam, Inspekcijas iekšējo auditu veic Finanšu ministrijas Iekšējā audita departaments. Paralēli tam, Inspekcijā revīzijas pastāvīgi veic Valsts kontrole. 2018.gadā par inspekcijas darbu veiktas vairākas pārbaudes.

2018.gada janvārī FM Iekšējā audita departaments veicis Konsultāciju “Fiziskās personas datu aizsardzības prasību ieviešanas atbilstība IAUI”, kā arī novembrī piedalījās gada inventarizācijā.

2018.gada jūlijā Valsts kontrole uzsāka Likumības/lietderības revīziju „Vai nodokļu atlaides un atvieglojumi sasniedz tiem noteiktos mērķus?”.

2018.gada augustā Valsts kontrole uzsāka revīziju “Par Finanšu ministrijas 2018.gada pārskata sagatavošanas pareizību”, tajā iekļaujot arī padotības iestāžu finanšu pārskatu atbilstību likuma normām.

2018.gada decembrī Valsts kontrole uzsāka revīziju, lai revīzijas ietvaros iegūtu izpratni par izložu nodokļa, azartspēļu nodokļa un azartspēļu nodevu administrēšanas procesiem.

Paralēli minētajam, laikā no 2018.gada septembra līdz gada beigām FM IeAD veica inspekcijas darba analīzi, lai novērtētu VK ziņojumā “Par 2013.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem valsts budžeta ieņēmumu daļu” sniegto ieteikumu par izložu un azartspēļu jomas administrēšanas organizatoriskā modeļa un efektivitātes izvērtēšanu ieviešanas progresu.

FM Iekšējā audita departamenta secinājumos par inspekcijas darbību neatbilstības nav konstatētas. Valsts Kontroles uzsāktās revīzijas 2018.gadā nav pabeigtas.

3. Informācija par inspekcijas personālu

Viens no Inspekcijas, kā valsts pārvaldes iestādes uzdevums ir – nodrošināt iestādes efektīvu darbību, klientorientētu pakalpojumu sniegšanu, atbalstīt nodarbināto profesionalitātes celšanu un ieviest aktīvu komunikāciju ar sabiedrību. Šī uzdevuma izpildē pastāvīgi notiek iestādes darbinieku zināšanu pilnveidošana, nepieciešamības gadījumā veicot darbinieku papildus apmācību, lai pēc iespējas paplašinātu strādājošo kompetences un nodrošinātu visu funkciju izpildi noteiktajos termiņos.

Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija strādā no 1998.gada 1.janvāra. Inspekcijā uz 2018.gada 1.janvāri bija nodarbināti 19 strādājošie. Inspekcijas struktūrā ir 2 departamenti: Kontroles departaments ar 2 nodaļām (specializējoties klasisko azartspēļu un interaktīvo azartspēļu uzraudzībā) un Juridiskais departaments ar Licencēšanas nodaļu un Finanšu analīzes un uzskaites nodaļu. Kopumā uz 2018.gada 31.decembri personāla sarakstā iekļautas 19 amata vietas, faktiski nodarbināti 18 darbinieki. 2018.gadā konstatēta kadru mainība 10,5% apmērā, kad februārī un maijā 2 darbinieki izvēlējās pārtraukt darba attiecības ar Inspekciju. 2018.gada oktobrī darbinieku atlases rezultātā pieņemts 1 jauns darbinieks – vecākais inspektors kontroles departamenta 1.nodaļā, bet viena vecākā inspektora vieta uz 2018.gada beigām ir vakanta. Lai racionāli izmantotu darbaspēka resursus un akcentētu prioritātes, veikta darbinieku pārcelšana amatos – rotācija, tajā skaitā, no Kontroles departamenta uz Licencēšanas nodaļu.

Būtisku darba apjoma pieaugumu veicina fakts, ka inspekcija un tās uzraudzībā esošie komersanti ir Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk - NILLTFL) subjekti, uz kuriem attiecas *Moneyval* efektivitātes un tehniskās atbilstības novērtējuma procesā konstatēto trūkumu novēršana un novērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešana Pasākumu plānā noteiktajā apmērā un termiņos. 2018.gadā inspekcijas amatpersonas bija iesaistītas darba grupās Pasākumu plāna izstrādei, apmācībuursos, kā arī veica nozīmīgu ieguldījumu uzraugāmās nozares komersantu apmācībā, normatīvo vadlīniju izstrādē un ziņojumu sniegšanā.

Vienlaikus inspekcijas kapacitātes stiprināšanai, pamatojoties uz 24.05.2017 Ministru kabineta rīkojuma Nr.246 "Pasākumu plāns NILLTF risku ierobežošanai 2017. - 2019.gadam" 6.2.punktu, inspekcijā ar 2018.gada 1.janvāri paredzēts izveidot vienu jaunu amata vietu ar specializāciju NILLTFN jautājumos. Tomēr, ievērojot Valsts pārvaldes reformu plānā noteikto uzdevumu visās valsts pārvaldes iestādēs veikt štatu samazināšanu par 6%, viena amata vieta tika samazināta. Tādējādi kopējais amata vietu skaits inspekcijā nemainījās.

Lai veiktu profesionālu izložu un azartspēļu uzraudzību atbilstoši aktuālajam azartspēļu un izložu nozares piedāvājumam un tendencēm, Inspekcija turpinās darbiniekiem nodrošināt nepārtrauktu apmācību un profesionālo iemaņu celšanu. Izložu un azartspēļu nozare ir specifiska nozare, tāpēc Inspekcijas darbinieki ar savām zināšanām, prasmi, profesionalitāti un pieredzi ir lielākā Inspekcijas vērtība. Kopumā 2018.gadā Inspekcijas darbinieki 42 dažādos mācībuursos noklausījušies 489 mācību stundas, ko organizējusi gan Valsts administrācijas skola, gan VRAA, gan Valsts Kanceleja, gan citas mācību iestādes.

Labākie darbinieki novērtēti un saņēmuši Finanšu ministrijas apbalvojumus – Par nozīmīgu ieguldījumu izložu un azartspēļu nozares uzraudzības nodrošināšanā, Licencēšanas nodaļas vadītāja Evita Jaksons apbalvota ar FM Atzinības rakstu.

Inspekcijas priekšniece un Juridiskā departamenta direktors Jānis Ungurs regulāri piedalījās Eiropas Komisijas izveidotajā azartspēļu jomas ekspertu grupas darbā, sniedzot viedokli un komentārus par sagatavotajiem priekšlikumiem Ieteikumiem, kā arī nepieciešamo informāciju un statistikas datus. 2018.gadā notika 2 ekspertu grupas sanāksmes. Ievērojot faktu, ka Eiropas Komisijai sniegtās pilnvaras Ekspertu grupas darbībai beidzās 2018.gada decembrī, pašlaik darba grupas darbība ir izbeigta, tomēr pastāv iespēja, ka tā tiktu atjaunota ar jaunās Eiropas Komisijas sasaukuma izveidošanu. Dalībvalstis uzskata, ka šādas grupas darbība bija ļoti lietderīga efektīvai informācijas apmaiņai un rīcības koordinēšanai starp dalībvalstīm interaktīvo azartspēļu jomas uzraudzībā.

Ievērojot 2015.gada 27.novembrī parakstītā savstarpējās sadarbības līguma nosacījumus starp ES azartspēļu uzraudzības iestādēm, Inspekcijas amatpersonas sagatavojušas atbildes uz 23 informācijas pieprasījumiem no Čehijas, Kipras, Slovākijas, Beļģijas, Grieķijas, Maltas, Nīderlandes, Itālijas, Polijas, Francijas un Lietuvas.

4.Komunikācija ar sabiedrību

Viens no Inspekcijas, kā valsts pārvaldes iestādes uzdevums ir – nodrošināt iestādes efektīvu darbību, klientorientētu pakalpojumu sniegšanu, atbalstīt nodarbināto profesionalitātes celšanu un ieviest aktīvu komunikāciju ar sabiedrību. Šī uzdevuma izpildē pastāvīgi notiek iestādes darbinieku zināšanu pilnveidošana, nepieciešamības

gadījumā veicot darbinieku papildus apmācību, lai pēc iespējas paplašinātu strādājošo kompetences un nodrošinātu visu funkciju izpildi noteiktajos termiņos.

Komunikācijai ar sabiedrību noteikti šādi galvenie uzdevumi:

- 1) veicināt sekmīgu valsts politikas realizāciju izložu un azartspēļu organizēšanā,
- 2) iedzīvotāju un spēļu organizētāju uzticības veicināšana Inspekcijai,
- 3) vispusīgas informācijas nodrošināšana par Inspekciju un tās darbību, skaidrojot tās lomu valsts pārvaldē un aizsargājot spēlētāju tiesības un intereses.

Inspekcijā nav pastāvīga sabiedrisko attiecību speciālista, tāpēc saikni ar medijiem un ziņu aģentūrām nodrošina inspekcijas priekšiece, regulāri nosūtot preses relīzes katra ceturkšņa beigās, kā arī sniedzot papildus informāciju vai skaidrojumus.

Inspekcija, kā iestāde, izveidota un darbojas pēc “vienas pieturas aģentūras” principa, kur ikviena persona bez diskusijām (par iestādes kompetenci, jautājuma piekritību), ātri un operatīvi, var vērsties ar sūdzību, prasību vai jebkādu iesniegumu par savu tiesību iespējamu aizskārumu. Arī juridiskas personas vienā iestādē operatīvi var saņemt visu informāciju un nepieciešamās licences un atļaujas savu darbību veikšanai. Inspekcijas amatpersonas nekavējoties uzsāk darbības, lai esošo situāciju/problēmu atrisinātu un novērstu, kā arī nepieļautu atkārtotanos nākotnē. 2018.gadā Inspekcijā saņemti 57 fizisko personu iesniegumi par azartspēļu interneta vietņu, spēļu vietu, izložu organizēšanu vai preču un pakalpojumu organizētāju darbību. Visi saņemtie iesniegumi izvērtēti, veiktas pārbaudes vai sniegtas skaidrojošas atbildes.

Inspekcija regulāri organizē informatīvās sanāksmes nozares uzņēmumu vadītājiem un amatpersonām par nozarei svarīgām aktualitātēm – statistikas rādītājiem, plānotiem normatīvo aktu grozījumiem, kā arī tiek sniegti skaidrojumi par inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem un to būtību. 2018.gadā ir notikušas 4 šādas sanāksmes. Papildus tam notikušas tikšanās ar Latvijas Spēļu biznesa asociācijas vadību un jaunizveidotās Latvijas Interaktīvo azartspēļu biedrības vadību un biedriem par nozares aktualitātēm, diskusijas par sagatavotajiem likumprojektiem, kā arī ar atsevišķu kapitālsabiedrību amatpersonām pēc viņu lūguma. Pastāvīgi tiek sniegta informācija masu medijiem par nozares aktualitātēm.

Inspekcija ir viena no 22 uzraudzības iestādēm, kas 2017.gada 15.jūnijā parakstījusi sadarbības memorandu par principa “Konsultē vispirms” ieviešanu. Minētais princips tika ievērots Inspekcijas darbībā jau iepriekš. Gan azartspēļu organizētājiem, gan to klientiem ir iespēja tieši, izslēdzot formālu birokrātisku šķēršļu ierobežojumus, saņemt informāciju vai skaidrojumu no attiecīgas amatpersonas. 2018.gadā gan tirgus dalībnieki – Inspekcijas klienti, gan iestādes darbinieki, gan vadība piedalījās iestādes darbības vērtējumā, lai saņemtu novērtējumu un ieteikumus aktivitātes pilnveidošanai.

Regulāri tiek sniegta informācija masu medijiem par nozares aktualitātēm. Inspekcijas amatpersonas regulāri piedalās darba grupās, diskusijās, tai skaitā, Saeimas Budžeta un Finanšu (nodokļu) komisijas sēdēs, Latvijas Pašvaldību savienības, Lielo Pilsētu Asociācijas, Tieslietu ministrijas u.c. sniedzot viedokli un informāciju savas kompetences ietvaros.

Gan saziņā ar izložu un azartspēļu organizētājiem, gan iestādēm un fiziskām personām Inspekcija aicina izmantot un izmanto elektroniskos saziņas līdzekļus, tajā

skaitā, dokumentus ar e-parakstu. Stabila sadarbība izveidojusies ar lielākajiem medijiem.

Būtisks publiskās informācijas avots ir Inspekcijas interneta mājaslapa www.iaui.gov.lv Mājaslapā ir plaši pieejama informācija par Inspekciju, tās funkcijām, struktūru un izveidošanas vēsturi, par ieņēmumiem budžetā no izložu un azartspēļu organizēšanas, par uzraudzības un kontroles rezultātiem. 2018.gadā Inspekcijas mājaslapas apmeklējumu skaits sasniedz 230 049 sesijas, kas norāda uz klientu interesi par azartspēļu un izložu nozari un informāciju, kas ar to saistīta. Mājaslapā pieejami nozares statistikas dati, visi ārējie un iekšējie normatīvie akti, kas regulē izložu un azartspēļu, kā arī preču un pakalpojumu loteriju organizēšanu. Inspekcijas mājaslapas apmeklētājiem ir iespējams ar elektroniskā pasta starpniecību uzdot Inspekcijas darbiniekiem viņus interesējošus jautājumus un par tiem saņemt izsmelto atbildi. Papildus tam, visa minētā informācija mājaslapā pieejama arī angļu valodā.

5.Izložu un azartspēļu nozares darbības rezultāti

Pēc kapitālsabiedrību operatīvās informācijas, 2018.gadā izložu un azartspēļu nozares neto ieņēmumi sasniedz 318,509 milj.euro, kas ir par 33,191 milj.euro jeb 11,6% vairāk nekā 2017.gadā. Tajā skaitā, neto ieņēmumi no azartspēlēm sasniedz 277,701 milj.euro, kas ir par 11,7% vairāk nekā 2017.gadā, bet izložu apgrozījums sasniedzis 40,808 milj.euro, kas par 11,2% pārsniedz 2017.gada apgrozījumu.

7.tabula

Azartspēļu un izložu nozares apgrozījums 2017.-2018.gadā

(Milj.euro)

Nr.p.k.	Rādītāji	2017.g.	2018.g.	Izmaiņas 2018.g.pret 2017.g.(%)
1.	Azartspēļu apgrozījums, t.sk.,	265,537	293,467	110,5
1.1.	Azartspēļu ieņēmumi	248,619	277,701	111,7
2.	Izložu apgrozījums, t.sk.,	36,779	40,869	111,1
2.1.	Izložu ieņēmumi	36,699	40,808	111,2
3.	Azartspēļu un izložu apgrozījums kopā, t.sk.,	302,316	334,336	110,6
3.1	Azartspēļu un izložu ieņēmumi kopā	285,318	318,509	111,6

Nozares kopējā apgrozījumā izložu ieņēmumu īpatsvars 2018.gadā sasniedz 12,2%.

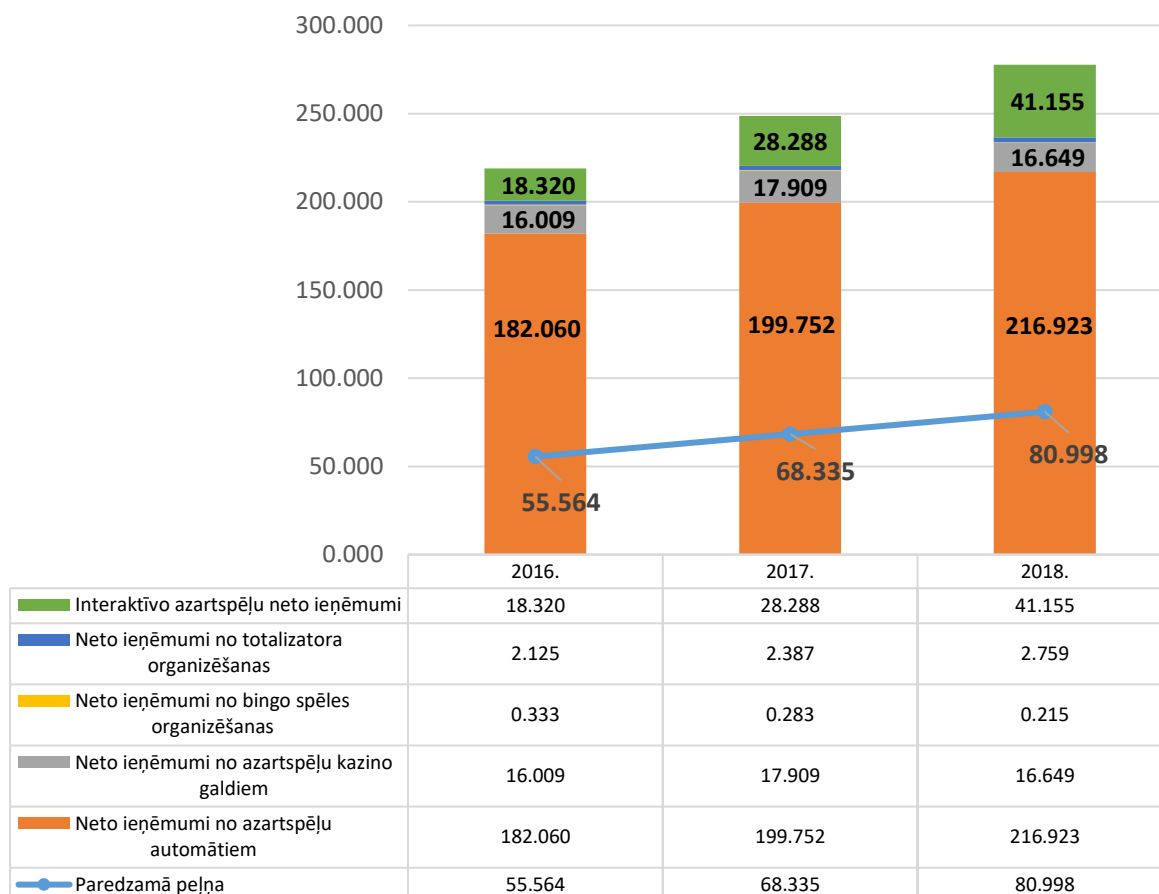
Analizējot azartspēļu veidu ieņēmumu izmaiņas, redzams, ka būtiski turpina pieaugt interaktīvo azartspēļu īpatsvars – 2017.gadā interaktīvās azartspēles aizņēma 11,4% no kopējiem nozares ieņēmumiem, bet 2018.gadā jau 14,8% no azartspēļu nozares ieņēmumiem. Vienlaikus azartspēļu automātu un kazino galdu ieņēmumu īpatsvars 2017.gadā bija 87,5% no nozares ieņēmumiem, bet 2018.gadā šis īpatsvars samazinājies līdz 84,1%.

Kopumā ieņēmumi no azartspēļu automātiem 2018.gadā sastāda 216,923 milj.euro, kas ir par 17,171 milj.euro jeb 8,6% vairāk nekā 2017.gadā, ieņēmumi no galdiem sastāda 16,649 milj.euro, kas ir par 1,26 milj.euro jeb 7,3% mazāk nekā 2017.gadā. Ieņēmumi no totalizatora likmju vietu darbības pieauguši par 0,372 milj.euro jeb 15,5%, bet visbūtiskākais pieaugums veidojas no interaktīvajām azartspēlēm –

12,867 milj.euro jeb 45,5%. Azartspēļu veidu ieņēmumu izmaiņas 2016.-2018.gadā skatīt 8.tabulā. Pēc operatīvajiem datiem kopējā nozares uzņēmumu peļņa 2018.gadā varētu pārsniegt 80 milj.euro.

8.tabula

Azartspēļu veidu neto ieņēmumi un paredzamā peļņa 2016.-2018.g.(milj.euro)

Kopumā izložu un azartspēļu nozarē uz 2018.gada 31.decembri darbojas 15 azartspēļu kapitālsabiedrības un VAS "Latvijas Loto", kā arī 5 kapitālsabiedrības, kas sniedz azartspēļu pakalpojumus (tiešsaistes raidīšana). Minētās kapitālsabiedrības savu darbību veic saskaņā ar Azartspēļu un izložu likuma prasībām izsniegto licenci azartspēļu un izložu organizēšanas vietās un pakalpojumu sniegšanas vietās.

9.tabula

Ekspluatēto azartspēļu iekārtu, azartspēļu vietu un loterijas biļešu tirdzniecības vietu skaita izmaiņas uz 2017. un 2018. gada 31.decembri

Skaitis	2017.g. Decemb.	2018.g. Decemb.	Izmaiņas (+/-)
Azartspēļu automāti	8546	8650	+104
Ruletes galdi	21	15	-6
Kāršu galdi	64	47	-17
Spēļu zāles	308	311	+3
Kazino	7	5	-2
Bingo zāles	2	2	-
Totalizatora punkti	58	66	+8
Loterijas biļešu realizācijas vietas	861	870	+9

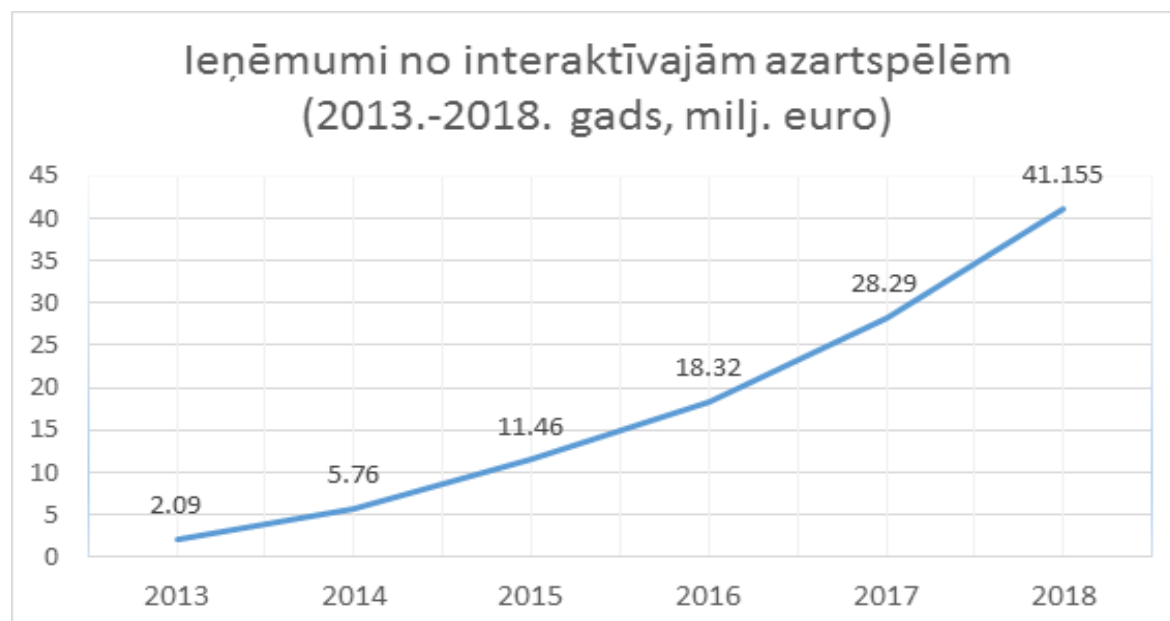
2018.gadā kopumā 11 kapitālsabiedrības piedāvā klasisko azartspēļu pakalpojumus spēļu zālēs vai kazino, 4 kapitālsabiedrības piedāvā azartspēles totalizatora likmju pieņemšanas punktus, un 9 kapitālsabiedrības piedāvā azartspēles interaktīvajā vidē.

Uz 2018.gada 31.decembri Latvijā tiek ekspluatēti 8650 azartspēļu automāti un 62 kazino spēles galdi, kas uzstādīti 311 spēļu zālēs un 5 kazino. Latvijā darbojas 66 totalizatora likmju pieņemšanas vietas, bet Latvijas loto piedāvātās loterijas var iegādāties 870 tirdzniecības punktus un interaktīvajā vidē.

Lai gan tiek norādīts, ka nepieciešami papildus rīki nelicencēto interneta azartspēļu vietņu bloķēšanai, tomēr savu resursu un praktisko iespēju ietvaros Inspekcija turpina nelicencēto interneta azartspēļu vietņu bloķēšanu. Šis apstāklis veicina godīgas konkurences apstākļus azartspēļu tirgū, esošie tirgus dalībnieki paplašina interneta azartspēļu piedāvājumu ar jaunām spēlēm, kas veicina ieņēmumu pieaugumu. Pašlaik interaktīvo azartspēļu organizēšanas licence dažādiem azartspēļu veidiem izsniegta 9 kapitālsabiedrībām dažādu spēļu veidu organizēšanai. Nelicencēto vietņu bloķēšana un esošo tirgus dalībnieku jaunais piedāvājums turpina interaktīvo azartspēļu ieņēmumu apjoma pieauguma nodrošināšanu. 2018.gadā, salīdzinot ar 2014.gada rādītājiem, kad tika uzsākta nelicencēto vietņu bloķēšana, interaktīvo azartspēļu ieņēmumi pieauguši no 5,76 milj.euro līdz 41,15 milj.euro, jeb 7 reizes.

Interneta azartspēļu ieņēmumu pieauguma grafiku, sākot ar šīs darbības uzsākšanu 2013.gadā, skatīt 10.tabulā. Pašlaik azartspēļu organizētāji piedāvā aizvien plašāku interaktīvo spēļu un programmu dažādību, kas veicina apgrozījuma, ieņēmumu un aprēķinātā azartspēļu nodokļa pieaugumu.

10.tabula

Ievērojot faktu, ka interaktīvo azartspēļu darbības uzsākšanai jau izsniegtas divas licences, kuru turētāji darbību vēl nav uzsākuši, bet vēl 2 pieteikumi ir izskatīšanas stadijā, sagaidāms ieņēmumu pieaugums nākamā gada laikā. Tomēr pieaugumu ierobežo Latvijas iedzīvotāju daudzums, pirktspēja un konkurences tirgus ietilpība. Zinot, ka pastāv interese par jaunu licenču iegūšanu interaktīvajā vidē, iespējama tirgus pārdale

starp esošajiem operatoriem, ar jaunām spēlēm un tehnoloģijām piesaistot klientus. Interaktīvo azartspēļu organizētāju datos reģistrēti 287 451 klienti, kas ir par 42,8% vairāk nekā 2017.gada beigās, tajā skaitā, 17858 personas izmantojušas iespēju lūgt izslēgt tos no iespējas spēlēt azartspēles internetā, jo tas sagādā dažādas sociālas problēmas. Pašizslēgto spēlētāju skaits gada laikā gandrīz dubultojies. Vēršu uzmanību, ka tie gan nav unikālie spēlētāji, jo reģistrs nav vienots un katrs spēlētājs var rakstīt vairākus iesniegumus.

Pašlaik no kopējiem interaktīvo azartspēļu ieņēmumiem 32,3% aizņem totalizatora spēles, 67% kazino spēles (spēļu automāti, rulete, kāršu spēles) un pokera turnīru spēle 0,7%.

2018.gadā notikušas vairākas izmaiņas tirgus dalībnieku sastāvā un, ievērojot 2017.gada novembrī Saeimā apstiprinātos grozījumus Azartspēļu un izložu likumā, par šī likuma un inspekcijas uzraudzības subjektiem kļuvuši arī azartspēļu pakalpojumu sniedzēji – komersanti, kas Latvijas teritorijā rada, uztur vai sniedz azartspēļu organizēšanai nepieciešamo saturu, uztur vai nodrošina piekļuvi vai raida tiešsaistē. 2018.gadā azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licenci saņēmušas 5 kapitālsabiedrības, kopumā valsts nodevas veidā valsts budžetā ieskaitot 1,04 milj.euro. 2018.gada maijā azartspēļu organizēšanas licenci saņēma SIA “LVBet”, kas plāno piedāvāt gan klasiskās azartspēles, gan interaktīvās azartspēles. Gada vidū darbību uzsākusi arī Ālandu salās bāzētā azartspēļu operatora meitas sabiedrība SIA PAF Latvia, kas piedāvā interaktīvās azartspēles, kā arī licenci saņēmusi un interaktīvo azartspēļu pakalpojumus uzsākusi piedāvāt jau zināmās preču zīmes “Klondaika” īpašniece SIA “Furors”.

Ļoti aktīvi savu darbību nolēmusi paplašināt VAS “Latvijas Loto”, kas veikusi Azartspēļu un izložu likumā noteiktās darbības un saņēmusi licenci interaktīvo izložu organizēšanai (07.11.2018), tādējādi ievērojami paplašinot savu piedāvājumu Latvijas spēlētājiem. Minēto darbību plānots uzsākt 2019.gada 1.ceturksnī.

Ievērojot faktu, ka ar 2018.gadu stājās spēkā nodokļu reformas nosacījumi, tajā skaitā, būtiski ietekmējot Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājus attiecībā uz iegūtajiem laimestiem, vairāki tirgus dalībnieki aicinājuši Finanšu ministriju pārskatīt noteiktās prasības, lai Latvijas nodokļu maksātāji – azartspēļu spēlētāji nebūtu nelabvēlīgākā situācijā, salīdzinot ar regulējumu ārvalstīs. Pamatojoties uz nevienlīdzīgajiem nosacījumiem spēles laimestu aplikšanā ar IIN, kas pasliktināja uzņēmēja finanšu rādītājus, 2018.gada 15.janvārī tika slēgts SIA “Furors” kazino “Europa Club” ar 13 spēles galdiem, bet 2018.gada 21.novembrī SIA “Gamex” kazino Mercure Hotel ar 13 spēles galdiem un 45 azartspēļu automātiem. Dažādu apsvērumu dēļ 2018.gadā nepārreģistrētas vai anulētas arī 7 azartspēļu automātu zāles. No jauna izsniegta viena spēļu automātu zāles licence Madonā, kā arī 7 totalizatora likmju vietas licences.

Lai vērotu nozares attīstības tendences, sekotu, kā tiek ievērotas Azartspēļu un izložu likuma prasības attiecībā pret azartspēļu un izložu organizētāju finanšu stāvokli, un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasības, Inspekcijas Finanšu un analīzes nodaļas speciālisti pastāvīgi iepazīstas ar azartspēļu un izložu kapitālsabiedrību saimnieciskās darbības rezultātiem un statistikas rādītājiem.

Analizējot nozares kapitālsabiedrību saimnieciskās darbības ieņēmumus, redzams, ka azartspēļu kapitālsabiedrību darbības rentabilitāte paaugstinās, tomēr 4 kapitālsabiedrībām operatīvā finanšu pārskata 2018.gada rezultāts uzrāda zaudējumus.

Izložu un azartspēļu kapitālsabiedrību ekonomiski finansiālās darbības rādītāji 2017. – 2018.gadā

Rādītājs	Mērvienība	2017.g.	2018.g.	%
Azartspēles				
Neto apgrozījums kopā	Milj.euro	265,537	293,467	110,5
t.sk., neto ieņēmumi no azartspēlēm	Milj.euro	248,619	277,701	111,7
azartspēļu iekārtu vidējais skaits mēnesī	Gab.	9007	8693	96,5
Izmaksas kopā	Milj.euro	197,202	212,469	107,7
t.sk., Aprēķinātais azartspēļu nodoklis	Milj.euro	33,179	42,171	127,1
Paredzamā peļņa/zaudējumi	Milj.euro	68,335	80,998	118,5
Paredzamā rentabilitāte	%	25,73	27,60	1,87
Izlozes				
Neto apgrozījums kopā	Milj.euro	36,779	40,869	111,1
t.sk., apgrozījums no izlozēm	Milj.euro	36,698	40,808	111,2
Izmaksas kopā	Milj.euro	30,935	34,491	111,5
t.sk., Aprēķinātais izložu nodoklis	Milj.euro	3,225	2,923	90,6
Paredzamā peļņa/zaudējumi	Milj.euro	5,844	6,377	109,1
Paredzamā rentabilitāte	%	15,22	15,60	0,38
Neto apgrozījums KOPĀ	Milj.euro	302,316	334,336	110,6
t.sk, neto ieņēmumi no azartspēlēm un izlozēm	Milj.euro	285,318	318,509	111,6
Kopējais nodarbināto skaits	Cilvēki	3925	3866	98,5

11.tabulā redzams, ka azartspēļu organizētāju apgrozījums pieaudzis par 10,5%, bet izmaksas pieaugušas par 7,7% pret iepriekšējo gadu. Šī abu rādītāju pieauguma starpība nodrošina paredzamā peļņas apmēra pieaugumu līdz 80,88 milj.euro, nodrošinot 27,6% rentabilitāti. Izložu organizētājam apgrozījuma pieaugums nesasniedz izmaksu apjoma pieaugumu, tomēr nodrošinot paredzamo peļņu 6,37 milj.euro, kas ir 9,1% pieaugums pret iepriekšējo gadu, nodrošinot 15,6% paredzamās rentabilitātes līmeni.

Nozares darbības rezultātā 2018.gadā valsts budžetā azartspēļu un izložu nodokļa un nodevas veidā ieskaitīti **39,066 milj.euro**, kas ir par 2,9% vairāk nekā plānots un par 25,8% jeb 8,012 milj.euro vairāk nekā 2017.gadā. Azartspēļu nodokļa ieņēmumi valsts budžetā pieauguši par 28,7% pret pagājušā gada rādītājiem un sastāda 31,962 milj.euro, izložu nodokļa ieņēmumu plāns izpildīts par 99,9% un sastāda 2,997 milj.euro, bet tas ir samazinājums pret 2017.gada nodokļu apjomu par 0,234 milj.euro. Tas izskaidrojams ar pieņemtajiem grozījumiem likuma “Par azartspēļu un izložu nodevu un nodokli” 7.pantā, kas nosaka atšķirīgu izložu nodokļa aprēķināšanas kārtību tām izlozēm, kuru apstiprinātais laimestu fonds pārsniedz 60% no izlozes realizācijas ieņēmumiem. Tas nozīmē, ka lielāka šo izložu ieņēmumu daļa tiek novirzīta izlozes laimestu fondam, bet izlozes nodokļa apmērs samazinās.

Pašvaldību budžetos ieskaitīts **9,523 milj.euro**, kas ir par 15% jeb 1,244 milj.euro vairāk nekā 2017.gadā. Papildus speciālajiem nodokļiem un nodevām, nozares kapitālsabiedrībām, pēc operatīvajā statistikas pārskatā sniegtajām ziņām, **citu nodokļu**

(IIN, Soc.nodoklis, PVN, Dabas resursu nodoklis u.c.) veidā valsts budžetā aprēķināts **41,679 milj.euro**. (skatīt 12.tabulu).

12.tabula

Nozares uzņēmumu ieskaitījumi valsts un pašvaldību budžetā
no izložu un azartspēļu nodevas un nodokļa
un pārējiem aprēķinātiem nodokļiem 2017.-2018.gadā

(Milj.euro)

Ieņēmumi budžetā	2017.g.- fakts	2018.g.- plāns	2018.g.- fakts	2018.pl./ 2018.f. (%)	2018.f./ 2017.f. (%)
Valsts budžetā	31,054	37,938	39,066	102,9	125,8
- azartspēļu nodoklis	24,837	30,589	31,962	104,5	128,7
- izložu nodoklis	3,231	3,000	2,997	99,9	92,7
- valsts nodeva	2,986	4,349	4,107	94,4	137,5
Pašvaldību budžetā	8,279	9,363	9,523	101,7	115,0
Pārējie aprēķinātie nodokļi	31,253	x	27,029	x	86,5
Preču un pakalpojumu loterijas valsts nodeva	0,399	0,370	0,404	109,2	101,2

2018.gadā Inspekcija izsniegusi 645 **preču un pakalpojumu loteriju atļaujas**, no tām 77,2% izsniegtas paātrinātā kārtībā. Ievērojot faktu, ka kopš 2017.gada noteiktas atšķirīgas prasības preses izdevumu loteriju organizēšanai, samazinājies kopējais preses izdevumu loterijām izsniegto atļauju skaits, jo vienā ceturksnī organizētās loterijas tiek apkopotas vienā iesniegumā ar vienu atļauju. Tas nozīmē, ka izskatāmo dokumentu skaits nesamazinās, bet samazinās izsniegto atļauju skaits. Piemēram, 2017.gadā tika izsniegtas 198 preses izdevumu loteriju atļaujas, bet 2018.gadā 168 atļaujas. Tas ietekmē arī kopējo preču un pakalpojumu loteriju organizēšanai izsniegto atļauju skaitu, kas, salīdzinājumā ar 2017.gadu samazinājies par 30 atļaujām jeb 95,5% no iepriekšējā gada rādītāja.

Kopējais loterijās piedāvātais laimestu fonds sastāda 1,598 milj.euro, bet ar valsts nodevu apliekamais laimestu fonds ir 1,488 milj.euro, valsts budžetā ieskaitīti 0,404 milj.euro, kas par 4875 euro jeb 1,2% pārsniedz 2017.gada ieņēmumus valsts budžetā.

2018.gadā Inspekcija turpināja īstenot interaktīvajā vidē organizēto azartspēļu uzraudzību, ievērojot Elektronisko sakaru likuma grozījumos noteikto, ka, pamatojoties uz Inspekcijas lēmumu, elektronisko sakaru komersants MK noteiktā kārtībā ierobežo piekļuvi Latvijā nelicencēta interaktīvo azartspēļu organizētāja mājaslapai.

2018.gadā pieņemti 112 lēmumi par nelicencēto interaktīvo azartspēļu vietņu bloķēšanu, un lēmumos ietverti 113 domēnu vārdi un 189 IP adreses.

13.tabula

Nelicencēto interaktīvo azartspēļu vietņu bloķēšanas dati

	Pavisam, kopš 01.08.14	t.sk., 2018.g.
Pieņemti lēmumi	1101	112
Juridiskās personas	291	22
Bloķējamie domēnu vārdi	1138	113
Bloķējamās IP adreses	2391	189

Inspekcijas resursu ietvaros galvenā uzmanība tiek pievērsta populārākajām, atpazīstamākajām nelegālo interaktīvo azartspēļu vietnēm. Tā kā pašlaik bloķēts ievērojams skaits nelicencēto vietņu, inspekcijas galvenais uzdevums sekot, lai jau bloķētās vietnes neatsāktu piedāvājumu, veicot izmaiņas domēna vārdā un IP adresē. Līdz ar to, no jauna bloķēto vietņu skaits būtiski nepieaug.

6. Galvenie mērķi un uzdevumi 2019.gadam

Pamatojoties uz inspekcijas Stratēģijā 2017. - 2019.gadam izvirzītajām prioritātēm, pārskata periodā inspekcijai plānoti būtiski uzdevumi, kuru īstenošana uzsākta vairākus gadus iepriekš. 2019.gadam un vidējam termiņam Inspekcijas darbības prioritātes ir šādas:

- 1) *Moneyval* efektivitātes un tehniskās atbilstības novērtējuma procesā konstatēto trūkumu novēršana un novērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešana Pasākumu plānā noteiktajos termiņos; vadlīnijas, apmācības, kontroles pasākumi.
- 2) Azartspēļu kontroles uzraudzības sistēmas (turpmāk – AKUS) darbības uzraudzība un kontrole, datu salīdzināšana spēļu vietās un sistēmā, klasisko azartspēļu kontroles pasākumu metožu maiņa, priekšlikumu sniegšana AKUS darbības un uzraudzības pilnveidošanai.
- 3) Mainīt prioritātes kontroles pasākumu veikšanā – veikt uz risku izvērtējumu balstītas pārbaudes, veikt mērķtiecīgas pārbaudes interaktīvo azartspēļu organizētāju *BackOffice* sistēmās, lai salīdzinātu finanšu rādītājus sistēmās un atskaitēs; lai ievērotu pašizslēgto personu tiesības; lai naudas kustība notiek tikai no/uz attiecīgās personas kontu.
- 4) Dalība AI jomas attīstības pamatnostādņu pilnveidošanā, sniedzot priekšlikumus grozījumiem NA praktiskai pieņemto lēmumu īstenošanai, veicināt spēlētāju tiesību interešu aizsardzības pasākumu īstenošanu, sagatavojot nepieciešamās programmatūras prasību specifikāciju.
- 5) Iestādes darbības procesu pārskatīšana, lai esošo resursu ietvaros nodrošinātu prioritāro uzdevumu izpildi, atsakoties no zemas aktualitātes pasākumiem; veikt nepieciešamos grozījumus iekšējos normatīvajos aktos un sniegt priekšlikumus ārējiem normatīvajiem aktiem, lai sekotu nozares attīstības tendencēm un nodrošinātu efektīvu jomas darbības uzraudzību; veicināt iestādes darbinieku kvalifikācijas un zināšanu līmeņa celšanu.